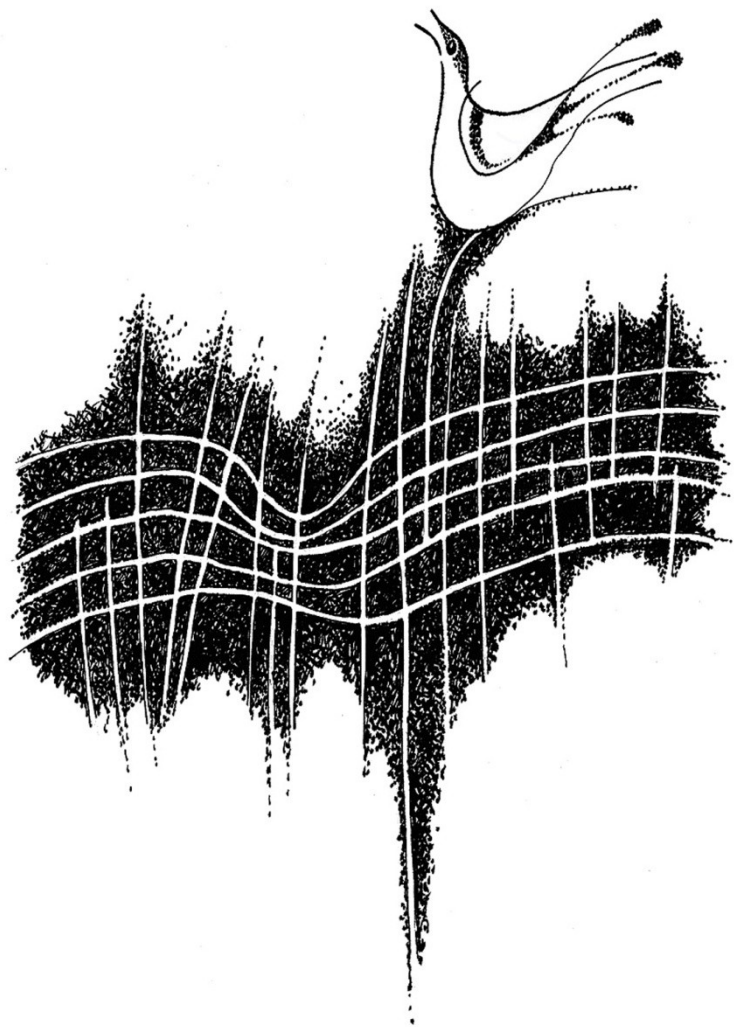

Jana Wienerová, Vítání jara

*Vážení a milí přátelé, milé kolegyně a kolegové,
přepsali jsme poslední cifru v letopočtu, demokraticky jsme si zvolili nového prezidenta
s nadějí, že se stane dobrým vzorem a že se i vzduch v naší společnosti vyčistí. Stále
nedaleko nás křičí sirény a umírají lidé, potýkáme se s drahotou, nedostatky a nemo-
cemi. Chci vám všem popřát, abyste měli dostatek sil vše překonat, aby vám zbyl čas
a oči pro krásu, abyste ji nepřestali vnímat a rozdávat, abyste byli stále obklopeni
láskou. Přivítejme jaro plné zpěvu a květů.*

Věra Kopecká

Orsej

Oooo
Radosti
Svěžích
Explozí
Jara

Prvosenka

První ze snů
probuzená
zlatou
zprávu jara
přinese nám

Sasanka

Sasanka v háji nasává
savičkami kořenů roztáté
vločky sněhové
z hnědých prsů země

Lačně sají
jarní vody
vyprané bílé plenky
na březích potoka
Bílý závoj
pohozený v háji

Devětsil

Devět sil
předává květu
devětsilu
země
Zdravé a dravé síly
ze slunce a hlíny
z jara narozené

Podléška

Podle cesty
pod listím
probouzí se
modrý stín
a zpívá

Sedmikráska

Nepatrná skromná něžná
Denně ji potkáváš
Z chudoby vyrostla
do sedmi krás

A když je třeba
navrátí ti hlas

*Věra Kopecká ze sbírky
Malý herbář poezie*

BLAHOPŘEJEME K JUBILEU JIŘINĚ VALACHOVIČOVÉ

Narodila jsem se v roce 1938. Vystudovala jsem na vysoké škole obor přírodní vědy.

Píši od studentských let. První básně jsem publikovala ve studentských časopisech.

Po úraze dcerky jsem si začala psát deník. Další život dcerky byl pro ni utrpením. Po její smrti jsem odešla pracovat do Dětského domova. Měla jsem na starost kulturní akce, kde děti vystupovaly. Začala jsem pro ně vydávat časopis „Paprasek.“

Po odchodu z aktivní školské služby jsem si udělala rekvalifikaci „vizážistky a kosmetické poradkyně.“ Otevřela jsem s přítelkyní poradenské studio kosmetiky.

Moc mi pomáhá láska ke sportu. Ráda dělám půlhodinové procházky a s manželem máme partu na bowling a na hru petang.

Napsala jsem několik povídkových knih. Na jejich vydání jsem se finančně podílela. Příběhy jsou pozměněné, ale náměty jsou podle skutečnosti. Psaní je stále jedinou formou, kterou dovedu přesně pojmenovat, co cítím a prožívám. Peníze z besed o mých knihách jsem většinou poslala na charitu. O příští besedu jsem byla požádána na únor 2023. Věřím, že se uskuteční.

Vydané knihy:

Stonek růže, Babi, povídej pohádku, Život není peříčko, Nitky osudu, Ester, Osud si nevybíráme a Život jde dál.

Jiřina Valachovičová

TADY AKROBAT...

„Brácha mi jednou vyprávěl příhodu, kterou zažil na vojně. Sloužil už druhým rokem a jako mazák dobře věděl, kde je možné se zašít, aby se vyhnul službě u roty a předešel buzeraci, která k ní většinou patřila.

Pěkná ulevárna byla na ústředně. Byl to kamrlík s kavalcem, dvěma židlemi a stolkem, na kterém byla prastará bedýnka s deseti klapkami pro spojení v budově a jedna linka pro volání ven. Obsluha byla primitivní a po pracovní době zde byl božský klídek.

Jednou mu přidělili nováčka, který byl samý žert a na veškeré vysvětlování o zacházení s ústřednou odpovídal s úsměvem a s prohlášením, že to má v malíčku a nic ho nemůže překvapit. Hlavní jeho hobby je sice jídlo, ale technika je hned na druhém místě. Brácha poslouchal jeho žvanění dost

s nedůvěrou, ale to dopoledne byl trochu větší provoz a tak na nějaké velké vysvětlování stejně nebyl čas. Když měl před polednem všeměš spojit sám hovor, neměl vůbec ponětí, kam, která šňůra patří. Brácha je klidáš, ale raději poslal toho všeměla prvního na oběd. Hned, jak se vrátil, snažil se ho seznámit opět s obsluhou jednoduchého zařízení. Odešel na oběd, ale nějak cítil, že dojde ke katastrofě. Jídlo do sebe naházal a v nepříjemné předtuše se vrátil na ústřednu. Sotva dosedl, nováček spustil:

„Člověče, jen jsi odešel, zazvonil ten krám. Víš přeci, co se sluší a patří. Ohlásil jsem se. Víš, co se patří.“

„Haló, zde PS 30.“

Představ si, ten blázen si nás asi spletl s cirkusem.“ Zahuhlal: „Spojte mi Akrobata!“

„Koho?“

„Copak jste hluchý? Spojte mi Akrobata.“

To mě pěkně našťvalo.

„Hluchý budete nejspíš vy, protože by vám jistě neušlo, že tady je PS30.“

„Neušlo mi nic. Ty troubo! K sakru spojte mi konečně toho Akrobata?“

Člověče, už se mi to začalo líbit. Zřejmě nějaký šprýmař si spletl linku.

„Akrobata momentálně nemám po ruce, ale klauna bych možná sehnal.“

„Chlape, na legraci mám málo času. Hned mi spojte Akrobata, nebo zavolejte někoho jiného k telefonu.“

To už mě pěkně našťvalo.

„Tak vy si nedáte pokoj? Máte štěstí, že jsem po dobrém obědě, což zde nebývá tak často. Kdybych neměl dobrou náladu, už dávno bych zavolał krotitele, aby na vás vypustil tygry, abyste neotravoval slušný lidi.“

„Dám tě zavřít, až budeš černej,“ zařval a prásknul telefonem.

Brácha poslouchal a cítil, jak mu po zádech začaly téci čůrky potu.

„Ty blbečku! To bude mela,“ třesoucí rukou vzal desky ze stolu.

„Čti!“

Akrobat – velitel útvaru. S potěšením sledoval, jak suverén mění barvy.

„Vzpomínáš, jak se představil ten otrapa?“

„Ty vole! Jako nákej kopec nebo výšina, ale už nevím“

„Čti, Ty chytráku!“ a strčil mu pod nos příslušný řádek.

„Návrší... Ministerstvo národní obrany.“

A jak to dopadlo? Měli tenkrát opravdu veliké štěstí. Ten velitel byl na tu dobu inteligent. Při první návštěvě si oba pozval na koberec. Nejdříve spouštěl hrůzu, ale pak se s chutí zasmál, když od bráchy vyslechl, jak to všechno ten vševěd zpackal.

Jiřina Valachovičová

PÁNSKÁ JÍZDA

„Tak chlapi, popojedem!“ Martin dolévá sklenice, pak prohrábne oheň v krbu a přihodí poleno. Pozval nás na chalupu, slaví narozeniny. Známe se od studentských let a naše pánská jízda se opakuje několikrát do roka.

Víno mi připomnělo mého dědu. Měl malou vinici na Moravě a v jeho žilách snad místo krve koloval ten zlatý mok. Jezdával jsem k němu na prázdniny. Povím vám jednu historku, na kterou se nedá zapomenout.

Malování byl můj koníček. Morava je nádherná a holky tam jsou krev a mlíko. To už věděl i Mánes.

Ovšem já ve svých šestnácti viděl jen ten skicák. Stařenka mě stejně hlídala jako ostříž. A netušila, že ani dědova sedmdesátka není zárukou jeho bezpečí.

Vše se změnilo, když se uprostřed prázdnin ve vedlejší chalupě objevila Helenka. Bylo jí všude plno. Slunila se na zahradě. Skicák mě přestal zajímat a celé hodiny jsem z vikýře hltal její nádherné dlouhé nohy, pas jako vosička a při pohledu na vrchní část opalovaček jsem rudnul jako rak. Jednou jsem zaslechl dědky u prodejny, kam někdy Helenka zašla, jak si dobírají našeho staříčka.

„Dědku, ty máš pěknou sousedku. Ta má kozy, že by z lávky mohla napájet vodníky.“

Omráčeně jsem je poslouchal a vzteky jsem byl skoro bez sebe, jak mluví o mém idolu.

„Dědku, zamlada by jí možná dala flek jen tvoje stařenka. Nebruč, však jsme ti ji všichni záviděli.“

Děda mávl rukou a šel po svých. Mně pojednou svítlo. V poslední době jsem na půdě často potkal dědu, ale vůbec mě nenapadlo spojovat ho nějak s Helenkou. Zato stařenka měla oči všude.

„Dědo, co pořád hledáš na půdě? Vzal nám snad vítr tašky?“

„Tašky ne, ale zdá se mi, že trochu zatýká za komín,“ odpověděl pohotově děda.

Stařenka pokývala hlavou, něco si zabroukala a zašla do světnice. Děda to měl za odbyté, ale ještě dnes se musím usmát, jak ji podcenil.

Opojen vidinou přes brýle a ještě na dálku, ztratil děda bdělost. Seděl jsem právě v kuchyni, když se z půdy sesypal jako lavina a jemu v patách rozvášněná stařenka mávající něčím nad hlavou. Vyžděšeně jsem zíral na dědu, který zvednutýma rukama chránil svoje šediny.

„Já ti dám komín! Ty jeden kocoure stará!“ a švihala dědu hlava nehlava.

„Ty jeden hloupej dědku!“

Chvilku přestala, aby nabrala dech.

„Jsi slepej! Já jsem sice stará, ale kozy jsem měla vždycky pravý!“ vypjala hruď a štitivě mrskla po dědovi věcí, kterou ho mlátila. A byla pryč.

Chvilku bylo ticho. Kdoví, co se po odchodu stařenky honilo v dědově šedivé hlavě. Než se sehnul, ještě se opatrně rozhlédl.

Udiveně zíral na věc, kterou mu otloukala stařenka o hlavu. Všechna ta nádhera vrchní části Helenčiných opalovaček byla umělá. Dneska je to, chlapi, docela normální, ale v té době to byl dobře vymyšlený podvůdek. Já se cítil strašně oklamáný, ale děda to vyřešil po svém.

„Chlapče, holt nebyla domácí! Čert to vem! Ale i ty nožky stály za podívání a ty jsou jistě pravý!“

BLAHOPŘEJEME K JUBILEU JANĚ WIENEROVÉ

Jana Wienerová (Kuchtová) se narodila roku 1953 v Tachově. Školní léta prožila v Broumově, kde také maturovala na místním gymnáziu, poté vystudovala husitskou teologii a v současné době působí právě v Broumově jako duchovní.

Své první výtvarné pokusy pod vedením akademických malířů I. Švorčíka a J. Kodyma i učitele J. Říhy podnikala už za středoškolských studií. Později se však, během šestnáctileté práce v redakci církevního týdeníku Český zápas, k výtvarné zálibě často vracela, a má na svém kontě téměř šest desítek ilustrovaných knih a několik sgrafitových realizací. Svými díly vyzdobila několik kostelů – sbor Kristova kříže v Plzni, Husův sbor v Českých Budějovicích, Husův sbor v Úpici. Vystavovala v Polsku, Německu a Belgii. V letech 2006 – 2021 se pravidelně účastnila Náchodského výtvarného podzimu.

Vedle výtvarného umění má blízko i k literatuře, poezii a hudbě. Vydala tři sbírky básní: Vrásnění (2010), Krajinou pod slovy (2016) a Moře nad hlavou (2022). Spolupracuje s Věrou Kopeckou a jejími česko-polskými (a vlastně šířeji mezinárodními) Dny poezie.

Těsný osobní vztah k Broumovsku, kde nachází bohatou inspiraci k jakékoli ze svých činností, nenarušila ani okolnost, že více než 30 let prožila v Praze. Její životní heslo „Víra je pták, který zpívá, i když noc je ještě temná,“ je dokladem nadějeplného pojmání reality.

Jana Wienerová

POD DÉMANTOVOU KLENBOU

Schůdky z betonu, obnaženého až na drobné oblázky, neskýtají valné posezení a žárovka nad vchodem vydává jen světlo, které nestačí vzdorovat houstnoucímu soumraku. Venku už se číst nedá! Vevnitř vlastně také ne – domek svými, teď stále otevřenými okny dosud vydýchává svou celoroční opuštěnost. Ostatně všichni se někam vytratil: Hostitel odjel až do Užhorodu na abiturientský sraz (po 35 letech od maturity se odmítají sejít snad už jen ti, které život příliš skřípl, anebo zase takoví, kdo si ještě nechtějí připustit realitu zestárých tváří, těl a často i duší). Moji spolucestovatelé také zamířili jinam: do sousedství, kde se chodí brzo spát (také se brzo vstává a kvůli návštěvě se už naponocovali dost) anebo do hospůdky posedět, vposlouchávat se do řeči zdejších a koupat se v jejich lidské bezprostřednosti. Nevadí mi být sama. Občas toho mám dokonce zapotřebí.

V zahradě za domem šelestí vzrostlá kukuřice, jak se mezi stvolý prochází večerní vánek. Za kukuřicí stojí v řádcích keříčky rajčat vyvázané k tyčkám. Zahradu sem Nikolovi chodí obstarávat Petruša, mladší vdova, matka čtyř dětí. Nikola se pochlubil, že nejspíš myslí nejen na jeho zahradu. Inu, byl by partie! Domek chce z vydělaných peněz přestavět, opravit, už se do něčeho pustil. Tam dál, za rajčaty, jaksi bez plotu začíná louka, která k pozemku už nepatří. Mezi lučními květy tu za chvíli rozeznáš omšelé kříže. Je radno najít si pěšinu prošlapanou ve vzrostlé trávě, aby člověk nezakopával o staré rovy. Pak se pod stromy objeví současný hřbitov: hroby s kamennými obrubami, zlacené nápisy na náhrobcích, umělé květiny křiklavých barev. Na jednom z pomníčků je možno číst jméno Nikolova otce a bratra, vedlejší hrob patří jeho nedávno zemřelé staříčké matce a spočinula tady také urna babičky, dovezená až z Čech. Jsou tu všichni pohromadě, Nikolovi rodní. Pár nápisů – jména, verše z Vysockého písne – a čtveřice těžkých osudů. Kde je Nikolův nejstarší a nevlastní bratr, ví Bůh. Možná taky někde už takto odpočívá. Jezdil za obchodem do Běloruska. Nevrátil se. Jeho manželka tady ve vsi už řadu let o něm nemá zpráv.

Nikola nás tam za dne zavedl a my postáli u hrobů. Po desetiletích jsme přijeli na návštěvu, konečně to jde, a vy už ležíte tady, lidé zlatí! Tak mi za nimi běží myšlenky, zatímco nad hlavou se rozsvěcí démantová klenba noci. Nic ji tu nepřezáří, nic nekonkuruje, není tu veřejné osvětlení, chodí se tu potmě. A tak zhasnu i tu slabou žárovku nad vchodem a na schůdkách si z paměti vyvolávám fotografie:

Je mi čtrnáct, křením se do slunce, mám na sobě krátké šatky, které mi z potíštěného žakáru spíchla na cestu sem babička (nosily se tenkrát přece mini) a držím se za ruku s hochem o dva, tři roky starším. Slávek je v plavkách. Za námi říčka, kde by si nejspíš nezaplaval: kamenitá, někde po kotníky, jinde nad kolena. Borava. A život v našich letech ještě tak neprobádaný a neobnošený jsme zkoumali s údivem a vyjadřovali to každý po svém: Slávek vrypy do dřeva – z jeho rukou vycházely podivuhodné věci – já čaráním po papíře. Po deseti společných dnech, které stačily cosi zažehnout, pak od něj přicházely dopisy psané azbukou: Zděs tak skučno bez vas... Ty lístky se Slávkovým písmem už asi nenajdu... Slávka samotného už jistě nepotkám. Čtvrt století ho kryje náhrobní kámen, možná dvě stě metrů odtud, kam ho dal Nikola pohřbít k otci.

Na té staré fotografii, kterou mám na mysli, ještě stojíme v plném slunci – dva výhonky rodin propojených i rozvátých krutými ději 20. století v Evropě. Daly by se tak vyvolat i další fotografie, vždyť na Boravě s námi tehdy byla i Slávkova a Nikolova máti Anna, tehdy už dvojnásobná vdova, a její matka, počestná babička Anča. A Nikola? Ten to nejspíš všechno fotil. Ano i nejstaršího bratra Fedora bych si vybavila.

Idyla u Boravy! Už se neopakovala. Rok na to nás okupovali Sověti a všechny naděje na další kontakty padly. Kdyby toho nebylo – kdo ví? Možná by Slávek místo na Kavkaz mohl zamířit na studia do Prahy... a zůstal by živ. Nikola vyprávěl, že dostal krutou zprávu, právě když se za bratrem chystal. Doma řekl jen, že za ním letí. Přivezl ho letadlem v cínové rakvi. Na Kavkazu hledal Slávek uplatnění a našel smrt. Snad loupeživí chlapíci, které přivábila jeho šetrnost a střádavost, snad nějakí nepřátelé. Nikola ho pak v místě ještě několik dní hledal, než ho vylovil z podzemní tůně. Ach, Slávku, proč jsi opustil svou kamenitou Boravu! Že také ona nemilosrdně zasáhla do vaší rodiny? Copak ona za to může, že v ní našel smrt tvůj táta? Nyní spolu sdílíte poslední lože. To je však pohled do ještě hlubší, ještě větší vzdálenosti...

Ve 20. roce 20. století byla Podkarpatská Rus připojena k Československu. Rusíni chtěli být sví, ale nikdo ve světě jim to nechtěl uznat. Amerika doporučila Masarykovi, ať je přibere do čerstvého mnohonárodnostního státu. A tak tam začali proudit čeští úředníci, učitelé, lesní odborníci, četníci. Tak jako na Slovensko. Bylo třeba aspoň trochu dorovnat životní podmínky, zlepšit možnosti místního obyvatelstva, ničeného materiální nouzí a vůbec celkovou bezvýchodností. Tak se tu ve svém mládí ocitli i mí prarodiče, čeští kantoři. Našli se tu, vzali se tu, přivedli na svět děti. A k dětem si vzali Anču Kubovu. Byla jen o pár let starší, ale kus života trpkého už měla za sebou. Taky porod děcka, které počala násilným způsobem. Chlapík, který to spáchal, z Bornice zmizel. Patnáctiletá Anča donosila outězek i svou hanbu k porodu, pak dala dcerku ke své starší sestře Marijce, do houfku jejich dětí a vyhledala si službu. Časem ji našla u Josefa a Julie. Znali její historii, ale nestavěli se k ní s odsudkem. Proč taky? Copak za to mohla? To dobré prosté děvče se jim pak

ze všech sil odvděčovalo. Pomáhala s jejich dvěma dcerkami, vařila, prala, poklízela.

Paní Julie se tak mohla po skončení výuky ve škole vydávat ještě po vsi i do širšího okolí do rodin. Nejen od žáčků věděla, kde kdo stůně, jaká je kde potíž. Taky Rusíni či Židé sami ji často povolávali. Vyškolená Červeným křížem zjišťovala, jak nemocní na tom jsou. Co se dalo udělat na místě, zajistila sama, poučila, přikázala, a když bylo třeba, volala lékaře. Nebylo veselo v těch tmavých světničkách, kde navštěvovala nemocné. Výživa prabídná, peníze z dřevařské práce mužů často spolklly židovské krčmy, děti uhýbaly ranám opilých tatíků, a když se zakousla nemoc, žrala bez překážek a zábran: tubera tu byla častým hostem. Ale k neštěstí stačila i zanedbaná zranění.

Anča neviděla ráda, když se starší Danuš vydávala s matkou na takové výpravy. To pak musila vytáhnout na školní dvůr necky, nahřát vodu a naložit do ní děcko jak bylo; pak seprala všechno oblečení, aby utopila blechy a dobrala se přirozené barvy kůže. Lépe, když Danušu bral s sebou na výpravy otec Josef. Rád si po odpolednách v hospodě zahrál na harmoniku a ona mu k tomu pěkně zpívala. Joj, to byla jiná! Jenže to zas nerada viděla Julie a jednou provždy to rázně zakázala.

Anča vrostla do rodiny a stala se jejím členem tak, že za těmi "svými" odešla pěšky až do Čech, když museli v osmatřicátém narychlo z odtrženého a rozvráceného Podkarpatska. Dospělou už Aničku nechala u Mariky. Nesla na sobě pečeť cizí viny, byla živoucí připomínkou dávného pokoření. Anča se vyhýbala mužům snad až do padesátky, později se v Čechách sice vdala, ale štěstí ani tentokrát moc nepobrala.

Udalosti a války krutě semlely životy rodin i jednotlivců. Mezi Anču a Aničku se kromě vzdálenosti několika set kilometrů vložila ještě i státní hranice – to když Podkarpatskou Rus spolkl Sovětský svaz. Pohltil ji se vším, co se tam za Masarykovy republiky vybudovalo, a strávil naděje místních lidí. Rusíni v počtu asi dvou milionů byli "internacionalizováni" po ruském způsobu. Ve školách se psalo azbukou. Zbyla jen vlastní výslovnost a jota z abecedy.

Mladé Aniče přivál konec války Gregora. Vzdělaný a dalšího vědění stále se domáhající důstojník, potomek sibiřských vyhnanců, přišel s armádou, stal se jí druhým mužem a přichýlil i pohrobka Fedora, jejího prvního synka. Anička si taky považovala vzdělání, k vrozené inteligenci přidala pili a dosáhla statutu porodní asistentky. To ve vsi už něco znamenalo. Gregor se stal v Bornici učitelem. Po večerech vysedával u lampy, studoval, skládal zkoušky, studoval a připravoval pečlivě své hodiny historie. Dobře věděl, jak moc se učebnice liší od života. Neváhal mnohé uvést na pravou míru. Držel se doma, chystal se ke stavbě nového domu. Za řekou, na pláni u starého mlýna plácala rodina Čiščeníků do forem slámu s jilem a nechávala je schnout na úpalu na cihly. Už tedy ne dřevěná, hlinou ohozená chýše, kterou obývala vdova Anička, ale zděný domek chystal Gregor své rodině. Štěstí bylo na dosah. Zadlužil se, pravda,

ale zbudoval na konci uličky, hned u polí zázrak, jaký tu jinak nevidět. Pěkný domek se širokými okny, schůdky a verandou do zahradní strany, tvrdá omítka s rýpanou dekorací, důkladná plechová střecha. Ráj byl hotov. Ráj, v němž bude předávat svým synům, čeho se domohl usilovnou pílí.

Anička přikládala do sporáku a divila se, že Gregor se tak dlouho nevrací ze schůze. Nevrátil se toho večera. Druhého dne ho přinesli. Ještě svázaného, s potlučeným tělem, rozbitou hlavou, jak ho našli pod mostem. Co nezmohly rány, to dokonala voda mělké Boravy a mrazivá noc. Sousedé srazili ve světnici stoly, omyli krev, oblékli pana učitele do svatebního obleku, zapálili svíčky a rozesadili se u stěn k modlitbám a nářkům. Ztuhlá Anička s dvěma mladšími chlapci pod křídly kývala tělem, zatopená uvnitř úděsem, který už jednou poznala. Jak dobře to zná! Tyhle litanie zněly přece před lety i nad tělem jejího Fedora, její lásky Fed'ky, otce prvního synka, který se tenkrát teprv chystal na svět. Co jí tehdy bylo platno, že sousedi o překot vykládali, že jej na kama-rádově svatbě našel nůž omylem, že měl prorvat záda jiného kabátu, vstoupit mezi jiná žebra! Co jí to bylo platno! A hořkost, kterou zahladila až Gregorova náruč a všechna milá léta s ním, se nyní změnila v žíravinu, která leptala vše – od hrdla až po život – nedalo se dýchat, nedalo se myslet, jen kvílet, kvílet, kvílet... Kdo byli vrazi, se nevyšetřovalo a tudíž ani nevyšetřilo. Jak by taky v zemi, kde lidé často mizeli bezdůvodně do nenávratna!?! Gregor měl aspoň hrob. Anička se starala o tři mládence a chodila na hřbitov za svými dvěma muži.

To všechno jsem ani netušila v krásných deseti červencových dnech koncem šedesátých let, kdy se setkaly Anča s Aničkou, matka s dcerou. Kdy se moje babička, taky už vdova, podívala do míst svého mladého rodinného štěstí, někdy poněkud nepohodlného a divokého. A kdy já byla poprvé "ve světě". Ty kruté příběhy jsem vyslechla a poskládala teprve po desetiletích z útržků Nikolových občasných vyprávění.

A tak tu na schůdkách, vedoucích k někdejšímu ráji, sedím pod démantovým nebem, myslím na ty čtyři v nedalekých hrobech a na hrůzy, které prošly jejich životem. Snad nejhůř Aniččiným. Do svého stáří poztrácela násilným způsobem tři, možná čtyři nejbližší lidi – vždyť řadu let nic nevěděla ani o svém prvorozeném. Pane Bože, zdali jen Job tě vyzýval k odpovědi ve svých bolestech?! Anička ztratila mnoho, avšak víru přece ne.

Z Čech, kde je za prací, stačil Nikola dojet už jen na její pohřeb. Co se sluší předtím, vykonali sousedé. Pak se všichni sešli v domku k zádušní hostině, popili, povyprávěli, rozešli se. Nikola se sem vrací léto co léto. Opravuje, co je třeba, zaplatí sousedskou výpomoc. Pevně drží staré zvyky. Vykoná vše, co se sluší a patří. Ale tvrdí, že nevěří. Od víry ho neodvrátil osud rodiny, ale internátní výchova v mladých letech. A touha něčeho dosáhnout v podmínkách, které byly kolem. Přestal počítat s Pánem Bohem, počítal jen se svou pílí a vůlí. Pravda, už zjistil, že ta na všechno nestačí, a své vlastní životní kotrmelce hodnotí hořce: Jsem člověk, který neví, kam patří a kam jde. A přitom

mu nechybí ani hvězdné nebe nad hlavou, ani mravní zákon v nitru! Spíš slovo naděje, které by proměnilo poušť lidského srdce.

Sedím na schůdkách. S vyvoláváním obrazů zašlých dob jsem už přestala. S hlavou opřenou o stěnu hledím do závratné noci. Klene se nad námi, kdo jsme jak tráva pomíjiví. Kdo vyhlížíme naději pro svůj život i pro svou dobu.

Jana Wienerová Pod dýmavou klenbou

LITERÁRNÍ ČÁST

Jana Burčíková

PÁTEK ODPOLEDNE

O půl třetí odpoledne se Valentýna vrací domů. Na hladkých podrážkách kotníčkových tenisek sjíždí uklouzanou vozovku. Od zastávky autobusu to má nejprve z kopce dolů, u vietnamského krámu s potravinami odbočí z hlavní silnice doleva na polní cestu, pak kolem ohrad s koňmi sousedky Marušky. Z nebe padá zmrzlý déšť. Na kapuci smutné holky se tvoří jinovatka.

Valentýna je smutná. Ne kvůli špinavým mrakům na obloze. Na rání výstup s dotěrnou učitelkou už taky, dá se říct, zapomněla. Valentýna truchlí pro to, co ještě nebylo. Co se však s největší pravděpodobností ze všech možných pravděpodobností stane. Její máma si zítra vezme cizího chlapa.

Strejce jí poprvé představila, je to už více než dva roky. Vzala ji tenkrát k němu na chalupu. Valentýna na ten výlet nikdy nezapomene. Pro holku z městského paneláku to byl šok. Všechno jí tam připadalo nechutně nečistý, zašlý, jako by to uhnívalo tempem, kterého si oči nemohou nevšimnout. Vlezlej puch na ni útočil i z hrnku, do kterého jí uvařili čaj. Uši jí rvalo nepřetržitě kdákání slepic. Co chvíli zamečely kozy. V baráku bylo stejně chladno jako venku. Když se snesla tma, jako by se ocitla v strašidelném filmu. V krbu hořel oheň a na chodbě se houpala jediná holá žárovka. Strejc je pohostil bramborami s tvarohem. Sám si cpal do pusy doslova nehorázná sousta. S hlasitým mlaskáním je přezvykoval a bez přestání mlel o tom, jak úžasný je být nezávislej. Valentýna z jeho horkými sousty přidušených řečí pochopila, že brambory jsou z jeho pole a tvaroh z mlíka těch umečených zvířat venku. Jídlo jí bobtnalo v krku. Dusilo ji. Nejvíce ze všeho si tehdy u té těžce stravitelné večeře přála, aby si pro ni přijel táta. Mohl by třeba přijít na to, že v kině hrají nejnovější verzi Hvězdných válek, a že si nedávno slíbili využít první příležitost, která se jim naskytne. Jenomže to by táta musel vědět, v jakým zapadákově se s mámou ocitly. I tak by ale nejspíš nedorazil, protože jak ho Valentýna znala, táta se řídil krédem „nešlapat druhým po štěstí“.

Máma byla v té zchátralé barabizně obklopené protivnou zvěří šťastná.

Valentýna jí to četla v očích, odezírala z úst, cítila v každém gestu.

Večer Strejc vytáhl „Člověče, nezlob se“. Myslel si, jaký na Valentýnu udělá dojem. Zmýlil se. I když jí před těmi skoro třemi roky bylo teprve dvanáct, čekat celou věčnost na šestku a odpočítávat hozená políčka ji k smrti nudilo.

Když odjížděly, domluvili se na příští víkend. Mezi vyslovenými řádky se krčila tajná, všem třem zcela zřejmá skutečnost, že Valentýny se to netýká. Na střídavých víkendech s mámou a u táty neměl nikdo v úmyslu nic měnit. Valentýna si oddechla, Strejc vypnul svou mužsky osrstěnou hrud', mámě se rozzářila tvář. Každý z nich se těšil svým, přísně tajným způsobem.

Za dva týdny se výlet za hranice civilizace opakoval. A pak ještě několikrát.

Někdy s podzimem, když se do Strejcovy chalupy nastěhovala mlha, bláto a téměř permanentní tma, je Strejc překvapil, když se jednoho dne brzy zrána objevil v jejich městském bytě.

Nejdřív vyzváněl na zvonky, jako kdyby jim z oken měly šlehat plameny. Když ho máma, ještě v noční košili, pustila dovnitř, hulákal, jako hulákají všichni chlapi, když Sparta střelí rozhodující gól. Během pár krátkých minut se máma s Valentýnou dozvěděly, že se Strejc rozhodl pro radikální řez, jak sám svoje nejčerstvější činy popisoval. Zpřetrhal v sobě dávné vazby k dědictví po babičce, chalupu v Zapadlé Lhotě prodal, avšak bez živých duší, to se rozumí, co by to bylo za hřích, obchodovat s němými tvářemi. Za utržené peníze, kterých se dopočítal nevidaně, si dovolil obstarat fungl novou usedlost, pro ně, pro všechny. Slepice, kozy, králíky i ovce už přestěhoval, teď ještě zbývá přestěhovat její mámu s ní, s Valentýnou. Z tohoto velmi závažného rodinného důvodu už prý stihl omluvit Valentýnu ze školy. Vůbec mu tenkrát nedošlo, že žádné takové důvody nemohou existovat, protože neexistuje ani rodina, jež by je mohla vyprodukovat, ale nad tím se nepozastavila ani máma. Doslova se mu pověsila na krk a štkala radostí tak dlouho, až první školní zvonění naplnilo předem avizovanou skutečnost a Valentýnina třetí lavice u okna zůstala pro onen znamenitý den prázdná.

Právě od toho stokrát proklínaného pátku se Valentýna den co den kodrcá vesnickým autobusem dvacet kilometrů tam a dvacet kilometrů zpátky, brodí se sněhem, blátem či spadáným listím, obchází nekonečné ohrady, aby chodila do školy jako její spolužáci, i když společně s nimi má snad už jenom rozvrh hodin a domácí úkoly. Strejcův nápad, usídlit se na samotě u lesa, odstříhl Valentýnu od všeho, co by ji mohlo zajímat. Ještě že si vyprosila od Ježíška mobil. Ani máma ani Strejc dárek neschvalovali, ale co mohli dělat. Valentýna pocítila útěchu. Slabou jako krátce vylouhovaný čaj, ale přece. Ona se musela smířovat se samotou na samotě, oni s plackou v její zadní kapse.

Valentýna se těžkopádným krokem přibližuje zvukům, které tak dobře zná. Poslouchá je ve dne v noci, ale ještě si na ně nezvykla. Mečení koz jí připadá neskutečně hloupé, bečení ovcí ještě hloupější. Nejraději by jim otevřela ohradu a zahнала je někam hodně hluboko do lesa. Měla by klid a nemusela by každé ráno bojovat s mámou, že kozí mlíko k snídani nevypije, ani kdyby jí za to naslibovali modrý z nebe. Snad kdyby ji vybavili daty v mobilu, ale o to si ani nemá cenu říkat.

Poslední desítky metrů přibývá sněhu. Lepí se jí na boty. Nohy jí pod jeho tíhou těžknou, takže se sotva vleče. Za její váhavý krok však nemůže jenom sníh. Bylo by nespravedlivé svalit všechnu vinu na něj. Valentýně se jednoduše nechce domů. Protože ji pro tentokrát nikdo nevysvobodí. Měla mít víkend s tátou, ale máma ho z vážných rodinných důvodů zrušila. Ne, tentokrát se

nikam nestěhují, i když Valentýna by nic jiného neuvítala s větší radostí. Tentokrát jde o svatbu, na kterou se Valentýně ani trochu nechce.

„Co to děláš?“ vstoupí máma do spěchu své jediné dcery. Má ještě syna, ale jeho aktivity tak horečnaté nebývají. Momentálně se válí v hale na sedačce a přepíná programy. „Tys zapomněla? Jak jsi, proboha, mohla zapomenout!“

Valentýna se otočí. Zubním kartáčkem při tom zašermuje před hrudníkem, jako by to měla být zbraň, která jí tenhle souboj pomůže vyhrát. Byla dopadena. Přistižena při činu. Lapena četníkem, který se jistě postará o nápravu. Vidí to mámě v obličeji. Prohloubily se jí vrásky a koutky úst jí nebezpečně cukají. Z očí ukapává po kapkách zlosti i lítosti. Možná, že si jenom odskočila od prkénka s cibulí, napadne Valentýnu, aby pohled na mámu dokázala snést.

„Jak jsi mohla zapomenout?“ vzlykne znovu máma. Pak už nic, jenom dlouhý prosebný pohled.

Valentýna se cítí mizerně. Ještě před chvílí byla plná odhodlání. Rostlo v ní cestou domů, až propuklo v protest. Jednoduše si sbalí tašku, jako kdyby byl úplně obyčejný pátek. Má právo být se svým tátou. Ať si máma dělá, co chce, ona se jejími plány řídit nehodlá. Ještě před pár minutami věřila, že jí to projde. Prostě dá sbalenou taškou jasně najevo, jak je jí mámina svatba ukradená. Měla pak jen zavolat tátovi, aby si pro ni přijel a byla by z té chystané maškarády venku.

Najednou je ale všechno jinak. V břiše se jí válí kámen a na hrudníku se jí usadilo nějaké veliké, těžké zvíře. Mačká jí plíce. Valentýna zůstane na moment bez dechu, ale pak už to nejde vydržet. Potřebuje se nadechnout. Vzduch do plic nabírá opatrně, jako by se bála, že si ublíží. Dostihlo ji něco, s čím nemá žádnou zkušenost. Byla rozhodnutá se vzepřít, ale teď by dala i ten telefonní kredit za to, aby neviděla, jak se její máma trápí.

„Promiň, mami,“ pípne, aniž by tušila, co chce doopravdy říct. „Já si ty šaty na sebe nevezmu.“ Valentýna nakopne přihraný míč tak, že skončí v autu. Přijde jí to jako vcelku vydařený zásah. Neřekla, co si o tom, co se má stát zítra, myslí. Přitom dala šikovně najevo, že u toho nemůže být. Kromě toho, nelže. Nemůže si vzpomenout, kdy na sobě měla nějaké šaty naposledy. Vybavuje se jí první školní den, ale to už je fakt hodně dávno.

Máma maličko pookřeje. Jestli jde skutečně jenom o šaty, pak vlastně nejde o nic. Najdou pro Valentýnu něco jiného, ale hlavně, že ji tam bude mít. Cítí, jak začíná být nervózní. Kdyby jí zítra za zády neměly stát její děti, připadala by si jako zrádce. Potřebuje jejich podporu. Potřebuje vědět, že s jejím rozhodnutím souhlasí.

„Ale to jsi mohla říct hned, že ti jde jenom o hadry. Copak mě neznáš? Já si tak potrpím na šaty... to sotva. Vezmeš si kalhoty, k tomu nějaký svetřík... co říkáš?“

„Nevezmu.“ Valentýna se napřímí v zádech, nos vytrčí do prostoru před sebou. „Nevezmu si žádný kalhoty ani žádnéj přiblblěj svetřík. Protože si nevezmu nic. Já tam prostě nemůžu... nechci... chci bejt s tátou. Mám přece bejt s tátou!“ Poslední slova střílí jako koule z děla. Puf, píf, prásk! Co rána, to zásah. Na mámu se sype munice rychlostí pohlavků, kterými svou dceru před mnoha lety zasypával táta, když se mu pokoušela lhát.

V chodbě za máminými zády se objeví nejprve stín. V patách se mu kolébá postava. Zastaví se v otevřených dveřích, opře se o futro. Tak, tak se tam vejde. Valentýnin brácha přerostl mámu i tátu, bude to už pár let. Doma už moc často nebývá. Co by taky... Tibor má jejich zpackanou rodinu na háku. Předloni maturoval. To se akorát stěhovali. Našel si holku a práci. Teda nejdřív práci, pak Zuzu. Bydlí spolu v garsonce na kraji města. Prý za ni platí nehorázný prachy, ale o ty se už Valentýnin bratr dokáže postarat. Ještě když studoval, brigádníčil v autoservisu. Kolikrát mu z kapes trčely papírovky. Rád se s nimi své malé sestře chlubil. Méně rád poslouchal její prosby o půjčku. Nikdy ji ale nakonec v bryndě nenechal. Dodnes mu Valentýna dost dluží...

Máma i Valentýna si samozřejmě myslí, že Tibor je tu dnes právě kvůli zítřejší svatbě.

Něco pravdy na tom je...

„Mami, nech ji. Nemůžeš ji nutit. Já tam zítra taky nepůjdu.“ Mámě ztuhnou rysy, obličej zbledne, jako kdyby ji náhle zasypal sněh. „Omlouvám se. Asi jsem ti to měl říct dřív. Já a Zuza tam nebudeme.“

Máma se s námahou nadechne: „Proč?“

Valentýna visí očima na bráchovi. Udělal to snad kvůli ní? Přišel ji zachránit? Nebo proč je dnes vlastně tu? Jak to, že není v práci, nebo se Zuzanou na nákupech, nebo v posilovně, nebo někde úplně jinde, kde by se mohl ulejt z týchle trapný chvilky?

„Na nic se mě neptej. Nechci ti to zkazit. Zítra je to tvůj den, tak si ho užij. Ale beze mne... A bez Týny.“

Páni! Není vůbec špatný mít staršího, o dost staršího bráchu! Valentýně se zatetelí srdíčko, jako když si naposledy hladila kotě, co našly s kamarádkou za školou. Tibor je vážně frajer. Statečnej, báječnej... Valentýna má štěstí. Zdaleka ne ve všem, ale co se sourozence týká, záviděly by jí ho všechny holky ze třídy. Kdyby ho teď jen mohly vidět... jak se za ni přimluvil... a jak jí hezky říká. Pořád stejně. Jako kdyby vůbec nevyrostli.

„Mami, v pohodě, o nic se nestarej, já tátovi zavolám. Přijede si pro mne,“ pakuje se Valentýna z koupelny, toaletní tašku pod paží, na lokti se jí houpe zpola prázdná, zpola naplněná brašna.

(Ukázka z knihy „Valentýna“ napsané pro „-náctileté“.)

Pavel Frydrych

MILÁNO KRAULEM

Mediolanum. Pod tímhle názvem se skrývá druhé největší město Itálie – Miláno. Původ slova by měl být keltský a má znamenat „Město uprostřed roviny“. Asi nejvíc člověka překvapí, že městem neprotéká žádná řeka. Jen tu a tam najdete kanál plný ryb a občas na něm nějakou tu loďku.

Ale plavat se v nich nedá. Přesto je kraul důležitým pojmem pro pochopení jednoho zážitku. Ale je třeba začít od Adama.

Ono to Miláno není zas tak úplně Itálie, jak si ji člověk představuje. Už to není Tyrolsko, kde je hodně cítit vliv Rakouska (a tedy i jakýsi nádech domova), ale ještě to není Toskánsko, kde už ta pravá Itálie je. Jestli si Lombardie s hlavním městem Milánem vybrala z obou to nejlepší nebo nejhorší, netroufám si odhadnout. Nejspíš od obojího kousek.

Když si dáte v Miláně pizzu, je to třicetimetrová buchta.

Když chcete tenkou pizzu, musíte si objednat pizza napoletana.

Když si chcete koupit Alfa Romeo, můžete zajít přímo do firmy.

Když chcete vidět místo, kde Mussolini na jaře 1945 visel hlavou dolů, musíte taky do Milána.

Když se chcete podívat, kde byl Karel IV. „železnou korunou“ korunován na krále Lombardie, musíte do Milána. Aspoň malá česká stopa.

Když si chcete dát nejlepší rizoto, najdete ho tady. Risotto alla Milanese se nic nevyrovná. To věděl už před víc jak sto lety Hanuš Wihan, když v jednom dopise napsal, že nejlepší risotto a vlašskou kuchyni najdete právě v Miláně.

A jistě bych našel ještě spoustu věť, začínajících slůvkem když. Třeba: Když jsem Martině poprvé řekl, že chceme jet do Milána na fotbal, odpověděla mi, že do Milána se přece jezdí pro kabelky.

S touhle větou se váže jeden z nejsilnějších zážitků našeho krátkého milánského pobytu. A společně s ním i vysvětlení onoho plaveckého stylu z názvu fejetonu. Miláno je samozřejmě městem módy. Je tady asi nejznámější obchodní galerie v Evropě – Galleria Vittorio Emanuele II. A taky blešáky. Takovým vyhlášeným místem je nábřeží kanálu. Stánky se vším, co člověka napadne. Ohromné koláče sýra, čerstvé ryby, zelenina, ovoce, květiny, oblečení, budíky, umělecké předměty. Všehochuť všech zbytností i nezbytností.

A tak, i když bez Martiny, procházíme trh na nábřeží. Před námi kráčí dvojice: dáma, které muž nabídl rámě. Kouká se stejně jako my na nabídky stánků a u jednoho s oblečením se zastavuje. Chvilí si prohlíží vystavené věci a pak nastává změna: dáma pouští mužovo rámě, sundává si kabátek kostýmu a udělá dva kroky směrem k bedně s oblečením. Do ní se vnoří, doslova vnoří a jediný

způsob, jak popsat její další činnost zní: postupuje kraulem. Prohrabává se oblečením a za pár minut vítězoslavně vytáhne nějaký svetřík. Zvedne ho v rukou, chvíli si ho prohlíží, pak kývne hlavou, udělá dva kroky k muži, který se mezitím nehnul ani o milimetr. Podává mu svetřík, muž jí pomáhá do kabátku, pak jde platit, nabídne rámě a ze zdatné kraulařky se zase stala dáma, která důstojným krokem odchází. Ta úžasná proměna mě doslova fascinovala. A dokázal jsem si představit, že se Martina změní taky v kraulařku, ač předpokládám, že ne tak zdatnou, a něco by tady jistě objevila. Pak se rozhlédnu kolem sebe a když uvidím kousek kavárny, řeknu docela nahlas: „Hele kavárna, tak to bych tady vydržel.“

Miláno toho nabízí samozřejmě daleko víc.

Společný stadion tady mají Inter i AC.

V Castello Sforzesco je Pietà Rondanini, nedokončená socha Michelangela Buonarrotiho. V kostele Santa Maria delle Grazie je slavná freska Poslední večeře Leonarda da Vinci.

Skvělá zmrzlina. Vynikající espresso, které je za půl minuty hotové. Ale taky mrakodrapy a metro a tramvaje a La Scala a... a... a tohle všechno přebíla proměna dámy v kraulařku. Není ten svět nakonec krásným místem pro život?

Zdeněk Jirásek

TAK TO CHODÍ

Před třiceti lety
bych o vás nezavadil okem
A teď krásná se mi zdáte
Byl bych u vás jedním skokem
leč zase smůlu máte
Život zkrátka není bez kazu
Prostě už nemám sílu k odrazu

Dám si pár štamprlat
No proč by ne
Stará sice bude brblat
ale život mi tak lépe uplyne

O půlnoci u vína sedě
nevidím svou budoucnost bledě
Tolik krásy a lásky je v ní
a vůbec žádná příhoda cévní

Alena Kordíková

METAMORFOZA

stvol trávy držím mezi prsty
slunce vystoupalo až k závratí
smrt si mě hladí proti srsti,
jdu tam odkud se nevrátím...

okvětní lístky už jsou otrhané
má mě rád nebo zapomněl?
říkal jsi všechno je tu dané
jen prach se změní na popel

JDU

rok dohrává svou sonátu
ten tam je ragtime léta
jdu sama v zimním kabátu
a nesu tíhu světa

letní lásky už odkvetly
lístky osik se nechvějí
bojím se tmavých předpekli
zahřívám mladou naději

UDÁLOST, NA KTEROU SE ZAPOMNĚLO

Toho roku zvolna dohasínala popularita vysokých jízdních kol, inspirování francouzskými železnými konstrukcemi stavěli v Praze Petřínskou rozhlednu, Luděk Marold dokončil obraz Dáma s psíčkem, dámskou módu doplnila spodnička pod šaty s vlečkou a velká povodeň pobořila Karlův most. První květnový den se vyznačoval klidnými manifestacemi, pouze v Rychnově procházely městem hlídky vytvořené z policie, četnictva a členů Sokola. Studenti měli domácí vězení, nesměli vycházet na ulici pod trestem vyloučení ze školy.

O tom všem spousta lidí věděla velice málo. Stejně jako pětadvacetiletá Josefina, svobodná, příslušná do města se dvěma tisícovkami obyvatel, proťatého občas divočíci řekou. Záhy osiřela, vyrostla u strýce Vavřince, který vlastnil domek na svahu nad řekou. Celý život převozníčil u brodu, kde se často nedalo přejet ani na koni, natož povozem. Prám přicházel vhod. Když nedaleko překlenul vysoký most celé údolí, našli si obživu v mydlárně na okraji města. Zakrátko zůstala Josefina sama. Starostí měla vrchovatě, od jara do podzimu shromažďovala dřevo na zimu. Řeka byla v tom směru štědrá, po každém vzednutí hladiny zůstávalo na břehu ledacos použitelného. Nejednou obohatila řeka i Josefinin prostý jídelníček, v trávě se mrskaly vyplavené ryby.

Po strýcovi převzala vřelý vztah k řece. V létě poslouchala tiché ševelení, tření vody o břehy, její šumivé vyprávění, jindy drastickou údernost vzbuzující neblahá tušení. Tak tomu bylo i jedné neděle. Když se v sobotu vracela z práce s malým nákupem, potemnělý obzor již metal blesky. Přehnala se rychlá bouře, zanechavši za sebou déšť, který nebral konce. Až pozdě v noci utichlo bušení do střechy. Jitro bylo kalné a mlhavé, řeka hartusila. Josefina vyšla na zápraží. Proud nesl podivný plochý předmět. Po chvíli rozeznala dveře, které voda kdesi uloupila. Krátce na to v ní srdce poskočilo, z lesíka vyplula pramice. Pozornost by upoutala i prázdná, jenomže v pramici se krčila drobná pastvička s bezradným, ustrašeným výrazem v obličejíčku.

Zнала řeku nazpaměť, věděla, kde divočíci proud žene uloupené předměty ke břehu. Bez váhání odhodila dřeváky. Když stanula na správném místě po pas ve vodě, podařilo se ji pramici zachytit a nasměrovat ke břehu. Chopila se malého uplakánka a spěchala s ním k domku. Svlékla ho, uložila do peřin, pro oba uvařila lipový čaj a vyzvídala. Chlapci bylo pět roků. Patřil zámeckému správci, jemuž sloužil za příbytek dům nad řekou. Ačkoli to měl přísně zakázané, chodil si hrát na pramici, připravenou na břehu pod jezem. Otec vdovec si večer v šenku přihnul a ráno vyspával, posluhovačka v neděli nechodila, klouček využil příležitosti. Pramice se již nacházela dnem ve vodě, stoupající hladina ji uvedla do pohybu.

Uslyšela hlasy, křik. Po obou březích spěchalo několik mužů. Většinou podruhé ze zámku. Povšimli si mávající Josefiny. Malý dobrodruh byl zakrátko doma. Pátrání po hošíkovi se zúčastnil starostův synovec Jakub, který začínal

novinářskou dráhu. Titulek „Zachránila chlapce před utonutím“ upoutal pozornost, další bombastické články opěvující zachránkyni novináři patřičně připepřili. K Josefíně se dostaly i noviny s její fotografií. Jméno uvedli správně, fotografie měla s její skutečnou podobou málo společného. Působu poskromnu. Zmínku o zachránkyni otiskly posléze i Národní listy. Nenápadná zprávička vyvolala pozornost. Na radnici odhlasovali pro Josefinu finanční odměnu. Z původně navržené stovky dostala Josefina polovinu, ctihodní pánové usoudili, že pro holku z mydlárny je i takový peníz terno. Jednoho dne přinesl Josefíně poštovní sluha decentně navoněný dopis. První, který v životě obdržela. Tři dny se ho neodvážila otevřít.

Noviny měly v těch časech váhu. Josefíně začaly přicházet dopisy od neznámých lidí. Adresy byly psané krasopisně i kostrbatě, dopisy byly odesílány z míst, o nichž Josefina nikdy neslyšela, natož aby věděla, kde se nacházejí. Zásilkou doručoval poštovní posel Kuře, který byl zároveň poslem obecním. Jsa dobrákem od kosti, nejraději donášel zásilky tam, kde dostal od cesty skleničku truňku. Tu laskavost od Josefiny očekávat nemohl, proto jí nosil psaní do mydlárny.

Tak se o dopisech vědělo. Josefina je pečlivě ukládala. Stávalo se, že je rozložila po stole, jeden po druhém prohlížela a přemýšlela, co odesílatel napsal. Nikdy ji nenapadlo, že by se slušelo odpovědět. Když se jí na obsah dopisů vyptávaly ženské v mydlárně, usmívala se, krčila rameny, všelijak se vykrucovala, nedala kloudnou odpověď. Tajnůstkářství Josefíně na oblibě nepřidalo. Vršily se jiné události, poštovní posel Kuře přestal nosit dopisy, Josefinin čin skončil v osidlech zapomnění. Vytratil se také její zájem o obsah dopisů. Pouze občas je brala do rukou. Mnohé dosud neotevřela. Z obsahu otevřených dopisů stejně neznala jediné slůvko. Důvod byl zcela prostý. Neuměla číst.

Marta Urbanová

HAIKU

Orloj na věži
dá čas rotace Země
v neprospech lidstva

*

Ptáček na sněhu
nikde nic, odlétí tam
kde je toho víc

*

Kvočna na hnízdě
pod sebou kuřátka bez
strastí porodu

Luboš Zelený

ŽENY HLEDAJÍCÍ KRÁSU

Dívají se jen přes zrcátko zpětné
(nikdy kupředu až k obzoru)
Žádná tak nejspíš neprohlédne
Rej rozjařených malých Amorů

Vějířům vrásek se pak v obličejí brání
Ohýnky duše se jim za očima mění
Hledají muže ke shledání
Ve stříbrných nitkách z jejich oblečení

HOST KRUHU

Zofia Mirska

Narodila se v Twierdzy u Lvova, od ukončení studia na univerzitě ve Vratislavi žije v Kladsku. Pracovala jako učitelka polského jazyka a v kultuře. Je nositelkou odznaku za zásluhy o rozvoj kultury. Vydala více než desítku sbírek poezie, publikuje ve sbornících v Polsku, v Čechách a na Ukrajině, je členkou ZLP. Několikrát se zúčastnila Dnů poezie v Broumově a pravidelně bývá na festivalu Básníci bez hranic v Polanici, kde jsem se poznaly.

Zofia Mirska

Vlast

„jsou egoizmem vyhlašované
pravdy

trvalé?
jsou prospěchářské pravdy
úplné?“
ptal se C. K. Norwid v roce 1881
a dnes aktuální otázka
– lze našeho orla
roztrženého na dva
vyměnit
za dva holuby
sedící na jedné střeše
pod střechou nebe

Vnučka

říkají, že řeka
která kolébá kolébku
zachrání svět

moje ruka se chvěje na klíce
když přichází vnučka
dveře otvírá srdcem
objímám tělíčko poníka
nahlížím do modrých očí

se steskem

zda se mi podaří spatřit ještě
co jí provede svět
co ona udělá pro svět
a pomoci jí vybudovat
vlastní

Cyklista

*“Ó, radosti, jiskro bohů”
F. Schiller*

Často se vracím k okamžiku
který jsem prožila v Hamburku
začtená na balkóně
s výhledem na Johansalle
jsem náhle zaslechla hlasitý zpěv
zpoza stromů se vynořila žena
jela na kole
otáčela řidítky
jakoby do rytmu
své radostné písně
záviděla jsem?
co je radost
a v jaké ulici kvete?
v mé ulici Poslední
žádný cyklista
dosud nezpíval

je snadné říci
obtížnější napsat
nejtěžší prožít

nevěřte básníkovi
v básni se zdá
moudřejší než v životě

PARDUBICKÉ STRÍPKY 2022 – téma: Pořád dokola

VÝSLEDKOVÁ LISTINA – část literární – 108 příspěvků z 18 škol

I. kategorie

2. Lenka Drabinová (ZŠ Montessori Pardubice)
2. Ema Weidlichová (ZŠ a MŠ Lázně Bohdaneč)

II. kategorie

1. Ivan Tišl (Gymnázium Polička)
2. Jana Částková (ZŠ J. J. Ryby, Rožmitál pod Třemšínem)
2. Ondřej Filip (ZŠ Pardubice-Studánka)
3. Anna Kánská (ZŠ Pardubice, Staňkova)
3. Vítek Pilař (Gymnázium J. Ressela, Chrudim)

Čestné uznání: Nela Capoušková (ZŠ Pardubice-Studánka)
Anna Kutinová (ZŠ Pardubice-Studánka)
Laura Voldánová (ZŠ Pardubice-Studánka)

III. kategorie

1. Dita Nosálová (ZŠ Chrudim, Na Rovině; ZUŠ Chrudim)
1. Dan Dvořák (Gymnázium Vysoké Mýto)
2. Lota Kučerová (Gymnázium Polička)
2. Vendula Uhlířová (ZŠ Jevíčko)
2. Nikola Úlehlová (ZŠ Pardubice-Studánka)
2. Štěpán Jandl (Gymnázium Polička)
3. Lukáš Jeníček (ZŠ J. J. Ryby, Rožmitál pod Třemšínem)
3. Ondřej Prieložný (ZŠ Pardubice-Studánka)

Čestné uznání: Regina Filipiová (Gymnázium Suverénního řádu maltézských rytířů ve Skutči)

IV. kategorie

1. Jáchym Chadima (Gymnázium Polička)
1. Jakub Lustig (Gymnázium Vysoké Mýto)
2. Aneta Bartošová (SPŠ chemická Pardubice)
2. Vasylysa Bondar (SPŠ chemická Pardubice)
3. Klára Benešová (Gymnázium Vysoké Mýto)

Čestné uznání: Adéla Bartošová (SPŠ chemická Pardubice)
Klára Benešová (Gymnázium, Pardubice, Dašická)
Kristýna Čtvrtečková (SPŠ chemická Pardubice)
Anežka Dvořáková (Gymnázium Polička)
Adéla Hamplová (SPŠ chemická Pardubice)

V. kategorie

1. Jáchym Tengler (Gymnázium Polička)
2. Aneta Kastnerová (Gymnázium Polička)

Čestné uznání: Kamil Braik (Gymnázium Vysoké Mýto)

VÝSLEDKOVÁ LISTINA – část výtvarná – 50 soutěžních prací ze 7 škol

I. kategorie

1. Anna Salavcová (ZUŠ Chrudim)
2. Eliška Kučerová (ZUŠ Chrudim)
3. Ema Látová (ZŠ Lázně Bohdaneč)

Čestné uznání: Valentýna Tlapáková (ZUŠ Chrudim)

II. kategorie

1. Antonín Šubrt (ZUŠ Chrudim)
2. Dorota Plavcová (ZUŠ Chrudim)
3. Anna Hejkrliková (Gymnázium, Pardubice, Dašická)

III. kategorie

1. Štěpán Jandl (Gymnázium Polička)
2. Aneta Herrmannová (ZUŠ Chrudim)
3. Dorota Benešová (ZUŠ Chrudim)

Čestné uznání: Ela Doležalová (ZUŠ Pardubice, Havlíčkova)
Kateřina Jehličková (ZUŠ Chrudim)

IV. kategorie

1. Iva Polášková (ZUŠ Chrudim)
2. Růžena Křičenská (ZUŠ Chrudim)
3. Eliška Modlíková (ZUŠ Pardubice, Havlíčkova)

Čestné uznání: Simona Musílková (ZUŠ Chrudim)

ANGORA A MIZEJÍCÍ ŠPERKY

Lenka Drabinová, I. kategorie, Základní škola Montessori Pardubice

Ahoj! Já jsem Angora. Jsem plemeno turecká angora bílá (možná se proto tak menuju). Bydlím v hodně dobrém domě se zahradou. Říkám hodně dobrém, protože: 1) můžu si dělat, co chci, 2) ten dům je obrovský, takže mám dost velký revír, 3) když je ten dům obrovský, tak je velikánské úplně všechno v něm. Moje škrabadlo dosáhne až na strop. Ale je tu jedna nevýhoda. Říkala jsem, že si tady můžu dělat, co chci, ale zase takový výběr zde není. Takže dělám ty samé věci pořád a pořád dokola.

Je to nudné. Nejdříve si dám šlofika, poté se důkladně protáhnu. Pak zajdu obejít zahradu neboli svůj revír, jestli tam je všechno v pořádku. Když ne, tak si sednu před vrata a na každého, kdo projde, velice bojovně vrčím. Potom se vrátím domů a najím se. Potom si zase dám šlofika a tak to dělám pořád dokola.

Občas ve spižírně ulovím nějaké ty myši a krysy, ale už tak jsem trošičku tlustší, než jsem chtěla. Sním totiž o tom, že se stanu nejkrásnější kočkou světa a lidé mě budou chodit obdivovat. Jenže teď si myslím, že bych vyhrála leda cenu za největší kočku gaučovou. Zkrátka teď jsem začala více lovit a hele! Zabralo to! Teď bude lovení moje nejlepší činnost. Ale můj „cyklus“ zůstává. Pořád dokola: šlofik, protahování, obchůzka revíru případně vrčení na lidi a pak jídlo a lov.

Jednou zase obcháším revír, když v tom mě drží za zátylek velký kocour s hnědou dlouhou srstí. Naježím chlupy a začnu se bránit packami. Kocour mě pustí, vyplivne chlupy a říká: „Pereš se dobře.“ „Kdo jsi a co tady děláš?“ odpovím. „Menuju se Karamel a jdu támhle za les. Tam bydlí lidé ve velkém dvoře a já jim v noci chodím na drůbež.“ Sice nevím, co je to přesně drůbež, ale ptát se nechci. Bojím se, že by mě Karamel mohl považovat za hloupého blázna. Jdu tedy domů, protože něco cítím. Už mám totiž fakt hlad. Najím se, a jak už jsem říkala, jdu zase spát.

Už jsem povídala, že jsem trochu zhubla, takže abych byla nejhezčí kočkou vesmíru, tak poslední dobou hodně přemýšlím, co bych mohla mít na sobě. Napadly mě šperky, jenže máme další problém. Kde je sehnat? Myslím si, že někde v domě musí být, i když jsem je u nás neviděla. Tak teď prohledávám celý byt. Nejdříve koupelnu. Ajaj! Dveře jsou zavřené. Zkusím je otevřít, ale prostě to nejde. Takže kam můžu jít? Dlouho jsem přemýšlela, kam by ty šperky mohly patřit. Možná v pokoji mé paničky. Ta je často nosí, takže by mohly být tam. Vejdu do pokoje. V tu chvíli mě něco popadne za kůži na hřbetě a vystrčí ven. Aha. Tak teď nemůžu. Mám takovou zlost. Zkrátka vím, že si musím dát šlofika. A to velkého! Doufám, že se z toho vyspím.

Když se vzbudím, tak slyším, jak se moje panička s někým baví. Ale tady nikdo není! Přijdu za ní a vidím, že mluví s nějakým obdélníkem. Poslouchám

rozhovor: „Tak mi tedy řekni kdy!... Teď! To snad néé! Nejdřív tam budu za 30 minut.... Dobře... Ahoj, né, teda čekej. Do kdy tam hodláš být? ... Dobrá 3 hodiny... Snad to moje Angora zvládne.“ Řeknu si v duchu po rozhovoru: „No, to je fakt super - 3 hodiny sama doma.“ Ale došlo mi, že se zase tak radovat nemůžu. Má panička vždycky, když někam odchází, tak svůj pokoj zamyká. Taková nespravedlnost!!! Toto znamená, že musím vymyslet plán.

No, už to mám. Musím počkat, až bude zamykat a ještě před zamknutím nepozorovaně vklouznout dovnitř. Je mi jedno, že zůstanu zamknutá ty 3 hodiny. Nějak to přežiju. Jdeme na to! Připlížím se ke dveřím. „Teď!“ řeknu si v duchu a vystartuju. „Auvajs!“ Něco se zjevně pokazilo. Dveře mi přiskříply ocas. Naštěstí se znova otevrou a poté zavřou a zamknou. Plán hotov.

Rozhlédnu se po místnosti. Je tady postel, jedna velká skříň (tím myslím fakt velká), spousta malých polic a noční stolek se třemi šuplíky. Zamířím do velké skříně. Je tam oblečení, vidím ještě...krabici! Tam budou šperky! Opatrně vlezu do skříně a sunu krabici na podlahu. Pokusím se jí otevřít. Hurá, jde to. A musím přiznat, já Angora, jsem viděla spoustu věcí, třeba zmiji, kunu nebo horkovzduchový balon... no, teď nevím, jestli se to tak správně řekne...ale takovou hromadu šperků ještě ne. Hodně mě to ohromilo. Přemýšlím, co by mi slušelo. Zkusím na sebe navléct náramek, ale nejde to. Nic mi nejde nasadit. To je taková škoda. Doprohlednu zbytek místnosti. Nakonec usnu, protože, co jiného byste dělali, kdybyste byli kočka?

Probudí mě až zvuky klíčů. Panička je tu! Opět se přiblížím k zamčeným dveřím a čekám. Konečně se otevřou! Vykloznu tajně ven. Škoda, s těmi šperky se to nepovedlo. Ale budu to kontrolovat. Co kdyby tam nějaký šperk přibyl?!

A teď mám v plánu lov myši. Už běžím do spižírny. A hle! Myši na sýru. Schovám se za bochník chleba. Co to...tady jsou taky myši! Pochytám je. Joool! Lov se zdařil. Celkem jsem ulovila ...1...2...3...4...5...6...7...8...9...10...11 myši! A já si myslím, že asi 2 jsou krysy a další jeden je potkan. Angora byla tak unavená, že usnula už ve spižírně.

„Ach, mě už nebaví pořád dokola tento okruh. Pořád jen spaní, protáhnutí, obchůzka, vrčení a jídlo.“ řekla jsem si, když jsem se probudila. V tom slyší mé velice dobré uši: „Angoro, Angoro, pojď sem.“ Běžím za paničkou, která drží nějaký papír. Začne číst: „Výstava koček. Dne 20. 6. 2023. Určeno pro všechny kocoury, kočky a kořata. Výstava se bude konat v Chrudimi, ulice Komenského.“ Panička se odmlčí a poté říká: „Chtěla bys, Angoro?“ Zavrním na souhlas. To je moje šance! Následující den se nechám od paničky učesat, umyju se a panička mě ještě zastaví. „Tady máš ještě něco.“ Dostala jsem zlatou mašli, což mi připomnělo, že až se vrátíme, tak zkontroluju šperky.

Výstava probíhá zatím dobře. Nejdřív si mě prohlédli a teď tady sedím a lidé ke mně chodí dávat body.

Konec výstavy. Blíží se vyhlášení výherců. „Dámy a pánové, ve 21. ročníku této kočičí výstavy se přihlásilo 1183 koček. A vyhrává kočka jménem...“ „To nemůžu být já...“ řeknu si. „...Angora! Plemeno turecká angora bílá! Prosím majitele a kočku, aby za mnou přišli.“ Nestačím se divit. Vyhrála jsem! Jdu za organizátorkou. Ta nám předá 1 dárek – pozvánku do extra výstavy koček, kde se soutěží o nejhezčí kočku České republiky. Mám takovou radost, že z toho usnu.

Probudím se až doma. Víím, že jsem něco chtěla, ale nějak si nemůžu vzpomenout. Loudám se domem. A už jsem si vzpomněla. Šperky! Dveře jsou našťetší otevřené. Dívám se a dívám, ale žádnou změnu nevidím. Už chci jít, ale co to? Stojím celá zaražená. V místnosti je nějaká paní. Není to moje panička. No co, zítra to znova obhlédnu, řeknu si v duchu.

Druhý den se probudím a hned letím ke šperkům. Kouknu se do krabice a vidím, že několik šperků chybí a víím, že moje panička si teď žádné šperky nebrala. Spíše naopak – vzala si jich několik, když jsem ty šperky objevila. V tom mi to došlo. Ta paní kradla! Jedna věc mi ale nevychází. Jak se dostává do pokoje? Ale já už na něco přijdu.

A to je pravda. Už jsem na to totiž přišla. Budu se u vrat dívat na kolemjdoucí a dívat se, jestli nemíří k našemu domu. Rozhodnu se, že plán uskutečním hned. Lehnu si a čekám. Pořád dokola si odříkávám čísla 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, protože s tím mám trochu problémy. Poté zkouším čísla 16, 17, 18, 19 a 20. Je to fakt těžké! Na druhou stranu – jsem kočka, ne člověk. Čekám dále.

První hodina – nic. Druhá hodina – pořád nic. Třetí hodina – zase nic. Čtvrtá hodina – furt nic. Pátá hodina – někdo se vloupá oknem do pokoje. A je to ta paní! Rozhodnu se, že to zkusím „říct“ paničce. Běžím za ní. Sedí v obýváku u televize. Pokus číslo 1: jednou packou ukážu na paničku a druhou na dveře. Ona se začne chichotat. „Co je, Angoro? Vždyť ty panáčkuješ!“ a zase se dívá na televizi. Dobrá, toto nevyšlo. Ale nesmím se zdržovat. Provedu pokus číslo 2: packou ukážu na paničku a pak si sednu před vchodové dveře a mňouknu. Povedlo se! Panička jde za mnou ven. Vedu ji až k oknu. Tam se posadím a packou ukážu na okno a mňouknu. Panička se podívá a obě vidíme tu paní, jak se přehrabuje ve špercích. „Co tam děláte!“ rozzlobí se panička. „Ehhh, nic.“ odpoví žena. Moje panička se rozzlobí ještě víc a jde telefonovat. (Už víím, že ten obdélník na mluvení se nazývá mobil.) O 10 minut později přijede stříbrno-žluto-modré auto s majáčkem. Promluví si s námi nějaká žena, která vystoupí z auta. Potom jde s cizí ženou, která kradla, do auta a odjely. Mise dokončena. Jsem Superangora!

A to je konec.

Poznámka: Sen se mi vyplnil. Byla jsem na extra výstavě koček a vyhrála jsem. Opět!

POŘÁD DOKOLA

Emma Weidlichová, I. kategorie, ZŠ a MŠ Lázně Bohdaneč

Děni, události a spousta dalších věcí se opakuje pořád dokola. Země se otáčí kolem své rotační osy, což způsobuje střídání dne a noci. Ráno vstaneme, uděláme si svou ranní rutinu a jdeme do školy. Tam se několik hodin učíme a dozvídáme se nové informace. Někteří by sice řekli, že posloucháme zbytečnosti, o kterých si myslíme, že nám v životě k ničemu nebudou. V tom se ale mýlíme. Po skončení vyučování se jdeme naobědvat. Když přijdeme domů, děláme domácí úkoly a následně se chystáme na další školní den. Po dokončení našich povinností máme volný čas. Někdo jde ven s přáteli, jiný na kroužek a někteří podnikají něco jiného. Poté nastává opět čas na rutinu – tentokráte večerní. Po ní se díváme na televizi a jdeme spát.

Stejně, jako se Země otáčí kolem své osy, zároveň obíhá kolem Slunce, a to má za následek pravidelné střídání ročních období. Tato situace se opakuje neustále dokola. S tím souvisí i skutečnost, že slavíme jednou do roka narozeniny a svátek. Stejně tak si jednou do roka můžeme užít svátky, jako jsou Velikonoce, Vánoce nebo Dušičky, tedy Halloween. Což jde ruku v ruce s volnem a prázdninami, které znamenají oddech od školy a práce. Nejlepší je, když den volna vyjde na pondělí nebo pátek, to se pak krásně prodlouží víkend, který se se železnou pravidelností také opakuje.

Dalším příkladem opakování cyklu v přírodě je třeba koloběh vody. Je to stálý oběh povrchové a podzemní vody, který je doprovázený změnou skupenství. Zaprší, část vody se vsákne do půdy a steče do podzemních vod, dostane se do vodních toků a odtud vtéká do moří a oceánů. Část se vypaří, v mracích opět zkondenzuje a na zem se vrací v podobě srážek, ať už je to déšť, sníh nebo mlha.

Zajímavým příkladem opakování v přírodě může být i životní cyklus hmyzu a jeho dokonalá proměna. Z vajíček se vylíhne larva (třeba u slunéčka sedmitočného) nebo housenka (například u běláška zeleného), která se po nějakém čase zakuklí a z kukly už pak vylézá dospělý jedinec. A to stále dokola.

Je potřeba si uvědomit, že stále dokola se neopakují jen věci prospěšné a životodárné, ale že člověk svým přičiněním a nepoučitelností stále dokola opakuje i své chyby. Například takové nadměrné kácení lesů. To vede k vymírání přírody, nejen rostlin, ale i živočichů, kterým les poskytoval domov. Je potřeba si uvědomit, že pralesům se říká „zelené plíce planety“, a pokud si je vykáčíme, bude to mít drtivý dopad i na nás, na lidi.

Neustálé opakování nalezneme i v životech dospěláků – našich rodičů. Ve všední den musí chodit do práce (někteří i o víkendech) a každý měsíc za to dostávají od zaměstnavatele výplatu. Nebo když rosteme a neustále se vyvíjíme, vlastně se posunujeme pořád dál a dál. Rok od roku jsme moudřejší a zlepšujeme se v různých dovednostech. Nacházíme nové věci, které před

námi odemykají další možnosti. I naše životy mají svůj začátek i konec. Narodíme se, prožijeme svůj život a zemřeme. Tím uděláme místo nové generaci, která přichází na svět každý den. Věci, které děláme stále dokola, opakujeme vlastně proto, že jsou naší nezbytností, i když si to úplně neuvědomujeme. Tak třeba taková hygiena nebo pravidelný, i když ne úplně oblíbený, úklid. To vše děláme proto, abychom se vyhnuli třeba nemocem. Také musíme pořád dokola nakupovat potraviny a nezbytné věci do domácnosti. Za nakoupené zboží se musí u pokladny zaplatit, ale někteří lidé kradou a tím činí chyby, které také neustále opakují. Mohou přitom ztratit své přátele, a přitom život bez přátel může člověka v mnohém ochudit.

Jestliže se vrátím ještě k výše zmíněným nezbytnostem v životě člověka, nemím opomenout spánek nebo dodržování pitného režimu a přijímání potravy. Tyto věci je také nutno neustále opakovat, protože bez spánku by nemohlo docházet k regeneraci organismu a k jeho správnému fungování, stejně tak bez příjmu živin a vody.

Když se nad tím zamyslím, téměř vše v našich životech se opakuje pořád dokola. Náš život a v podstatě celá existence je jeden velký kruh.

UVĚŘÍŠ?

Ivan Tišl, II. kat., Gymnázium Polička

Tondovi bylo šest let, když přišel o tátu. Věděl už, jaké to je někoho ztratit nebo spíše, jak se dotyčný chová, když někdo blízký umře, ale teď... Teď to bylo jiné, přišel o tátu. Táta, který z jeho života dělal lunapark. Byl veselý, čas od času koupil Tondovi nějakou tu sladkost a jednou za měsíc spolu chodili do kina. Byl to úžasný táta, ale jako by po jeho odchodu odešla i máma. Máma byla vždy na tátu moc hodná a až na nějaké ty hádky, při kterých, když skončily, Tonda našel rodiče v obýváku, jak se objímají a jeden druhému se omlouvají.

Na pohřeb se sjelo hodně příbuzných. Tondovi to připadalo hloupé – jeho tatínek měl velkou rodinu, a tak na pohřbu byla velká většina lidí, kterou Tonda ani neznal. Všichni si s ním potřásli rukou nebo zamumlali něco jako „upřímnou soustrast“ nebo „je mi to moc líto“. Na hřbitově všichni brečeli nebo jen stěží potlačovali pláč. Když dohráli písničku, kterou měl Tondův tatínek nejradši, všichni se rázem rozbřečeli. Tonda si nechtěl připadat trapně, ale za chvíli to nevydržel a rozbřečel se taky. Když už tam hodnou chvíli stál a brečel, ucítil něčí ruku, jak mu zajela do vlasů.

Byla to máma! Měla uplakané oči a řasenku rozmazanou po nose, jak si z očí stírala slzy. Objala ho a Tonda slyšel, jak mu do ucha tiše šeptá: „Mám tě moc ráda... Tatínek už tady není, ale já tady budu. Navždycky.“

Za týden se už maminka chovala, jakoby táta vůbec neumřel. S Tondou si hrála, vařila a dělala věci tak, jako kdyby se nic nezměnilo. Všechno se zdálo být zaběhnuté do starých kolejí, jenomže se stala věc, kterou nikdo nečekal.

To bylo tak. Asi tři týdny před Tondovými sedmými narozeninami se maminka s Tondou vrátili domů z nákupu. Tonda, když se převlékl a umyl si ruce, požádal maminku, jestli by si nemohl hrát s tátovými starými cínovými vojáčky. Hračka to byla stará, skoro už rodinná památka. A když si Tonda vyslechl kázání o tom, že se k nim má chovat jemně, zajásal a rozběhl se s krabící po schodech do svého pokoje.

V pokoji si Tonda postavil vojáčky do šiku a hrál si na vojenskou přehlídku. Vzpomněl si na tátu. S ním by to byla větší zábava. Zase by po sobě házeli papírovými koulemi. Prohlížel si vojáčky. Jeden hezčí než druhý. Pak si ale všiml, že jeden voják má modrou košili. Pokud si pamatoval, měli všichni vojáci košili červenou. Vzal ho do ruky a prohlížel si ho. Vtom se z něčeho nic ozvalo tiché syknutí. Tonda sebou škubl, postavil se a koukal, odkud se ten zvuk vzal. Znovu to syklo a potom ještě jednou a rychleji. Uvědomil si, že je to voják v jeho ruce. „Eh, pusť mě, strašně mě mačkáš!“ Tonda se lekl a upustil vojáčka na zem. Ozvala se rána. A pak vojákův slabý hlas: „Au, moje hlava. To nemůžeš dávat trochu pozor?“

Tonda se nadechl a s pocitem, jako kdyby sestupoval do temného sklepa, se pro vojáčka shýbnul. Zase ho měl v ruce. Vojáček se s bolestí v hlase zeptal: „Ty jsi Tonda?“

Tonda odpověděl: „Jo. Ty mě znáš?“

Vojáček přikývl. „Jsem... tvůj táta.“

„Cože?“ nechtěl věřit svým uším Tonda. „To jako fakt?“

Chvilí oba mlčeli. Pak voják špitl: „Postav mě na stůl.“

Tonda to udělal a voják si začal sundávat kabát.

„Půjdeme, zavolej na maminku.“

„Kam?“ nechápal Tonda.

„Je tam krásně a nám všem se tam bude líbit.“

„Nebude nám tam něco chybět?“ zeptal se Tonda.

„Sice se tam všechno točí pořád dokola, ale právě to tě naučí vnímat život takový, jaký je.“ Řekl táta a usmál se.

KAŽDODENNÍ RUTINA

Dan Dvořák, III. kat., Gymnázium Vysoké Mýto

Každý den je kolotoč,
nikdo ani neví proč.

Ráno vstanu, je mně skvěle,
zdravý duch je někde v těle.
Pak však přijde poznání,
které hrůzu nahání.

Přede mnou je další den
povinností plný jen.
Škola, píle, vzdělání,
no není to k naštvání?

Sedět, hledět, přemýšlet,
koho by pak bavil svět.
Všude kolem povinnosti,
je jich všude víc než dosti.

Malí, velcí, dospělí,
nikdo nikde nelení.
Všichni mají režim denní,
naplněný ke zbláznění.

Každý spěchá, plní plány,
jako kombajn seká lány.
Lidé jedou jako stroje,
jak by jim dal kdos postroje.
Každodenní rutina,
to je ale konina.
Život letí zběsile,
kolikrát je v přesile.
Pro koloběh a stresy denní
chybí lidem uvolnění.
Nikdo teď nic nestíhá,
život kolem probíhá.

Těžko se mi na to hledí,
pohled ten je ke zbláznění.
Lidé pořád pracují, zázemí si budují,
Co je ale kolem nich?
Kam se poděl klid a smích?
Stereotyp barví svět,
už nevypadá jako květ.
Šedou barvou povinnosti
zastírá tak denní ctnosti.

Radost zcela zmizela,
je to pořád dokola.

S optimismem sobě vlastním
kolikrát se ráno zasním.
Doufám někde potají,
že dnes ledy roztají.
Že se něco někde změní,
že dojdeme k rozuzlení.

Nejen práci člověk živ,
platí stejně jako dřív.
Bez zábavy bez štěstí,
život padá do klestí.

Doufám, věřím, přání mám,
aby klid se vrátil k nám.
Aby svět se zpomalil,
každý našel si svůj cíl.
Aby denní kolotoč
měl svůj důvod, měl své proč.
Aby denní rutina nebyla jen konina,
měla smysl, měla směr.
Tohle chci říct na závěr.

POŘÁD DOKOLA

Dita Nosálová, III. kat., ZŠ Na Rovině Chrudim a ZUŠ Chrudim

Pomalým krokem jsme se blížily ke svému domu. Už z dálky byl slyšet křik
a nadávky. Bylo to teď pořád. Od té doby, co nám umřel táta, máma nepraco-

vala a střídala jednoho chlapa za druhým. Ale nikdy jim to nevydrželo extra dlouho a pokaždý to byl pěkný pitomec. A Karel byl největší.

„Lusi, maminka s Karlem se už zase hádají,“ zašeptala moje mladší sestřička a stiskla mi při tom ruku co nejpevněji. Zastavila jsem se a podívala na Andrejku: „Já vím, broučku, ale bude to dobrý, ano?! Máme přece jedna druhou.“ Andrejka popotáhla a kývla. „Víš co, až přijdeme domů, udělám nám dobrou večeři, co ty na to?“ zeptala jsem se Andrejky ve snaze zlepšit jí trochu náladu. Přikývla.

Dveře do bytu jsem odemýkala co nejtíšeji. Než jsme vešly, utřela jsem Andrejce slzy z obličeje. Vydaly jsme se do kuchyně a po cestě jsem zavřela dveře do ložnice, abych alespoň trochu utlumila hlasitost hádky. Prohledala jsem kuchyň od shora dolů, ale nenašla jsem žádný pořádný jídlo, z kterého bych nám mohla něco uvařit. Chvilí jsem bezradně stála uprostřed kuchyně a přemýšlela. Přece jí nemůžu říct, že dneska nebudeme jíst, už tak je dost hubená.

„Lusi, já mám hlad,“ zakňourala Andrejka. Tíše jsem si povzdechla: „To já taky.“

Z poličky jsem sundala dva talíře a z šuplíku vytáhla příbor, položila jsem to na stůl a každé ještě natočila sklenici vody. Sedla jsem si k talíři a řekla jsem: „Teď máme před sebou velkou a voňavou kachnu s knedlíkem.“ Vzala jsem do ruky příbor a začala jsem užídat imaginární jídlo. Andrejka trochu posmutněla, jelikož jí došlo, že dneska se už nenají, ale začala tu hru hrát se mnou. Andrejka má hodně bujnou fantazii. A tak brzo vymýšlela pokrmy, co bych snad nejedla, ani kdybych hladověla měsíc.

No, uznejte sami, dali byste si třeba vařená hádátka na slimákovi, nebo žabí oči s nastrouhanou hadí kůží? A spoustu dalších nechutných pokrmů. Jedly jsme asi hodinu a jedly bychom dál, kdyby Andrejka neusnula únavou a vyčerpáním na stole. Mně už se taky klížily oči, a tak jsem vzala Andrejku do náručí, položila jsem jí do postele a lehla si vedle ní.

Ráno jsem vešla do kuchyně, kde už se mamka znovu hádala s Karlem.

„Tak koukej zvednout tu svoji línou prdel a dělej taky něco! Přece si nemyslíš, že tady budu makat jen já! Kurva! Kdo tady podle tebe vydělává peníze?! Parchante, čubko!“ řval Karel dokola na mámu.

Odkašlala jsem si, abych na sebe upozornila. „Mami, zavezeš nás, prosím do školy?“ Oba se na mě polekaně otočili. „Ježíš, to jsi ty? Neumíš klepat, krávo?!“ vyjel na mě Karel.

Malinko jsem couvla, ale zůstala jsem klidná, nebo spíš jsem se o to snažila. „Ale jistě zlatíčko, odvezu vás,“ řekla mamka a odešla pryč z místnosti.

Chvilí jsme tam s Karlem jen stáli a tupě na sebe zírali, pak jsem to už nevydržela a vycenila jsem na něj zuby. Vteřinu na to mi přiletěla facka, která

mě srazila na kolena. Sykla jsem bolestí, ale nedala jsem na sobě nic znát. Zvedla jsem se a odešla jsem si sednout do auta.

Rozloučily jsme se s mamkou a vešly jsme do školy. Doprovodila jsem Andrejku až k její třídě. Tam jsem ji pevně objala a dala jí pusku na čelo. Na chodbě jsem zahlédla Andrejky třídního učitele. Chtěla jsem se vyhnout dalšímu rozhovoru s ním o tom, že se nám nedostává dobré péče, a tak jsem se rychle vydala chodbou pryč.

„Slečno Moviová! Můžete na slovíčko?“

„No, ehm, pane učiteli, já bych měla být za chvíli ve třídě,“ snažila jsem se vymluvit. Učitel se na mě podíval se zdviženým obočím.

„Slečno, oba přece víme, že jste svoji třídu nenavštívila pěknou řadu týdnů. Pojdme si o tom promluvit ke mně do kanceláře,“ navrhl a já neměla sílu mu v tom nijak zabránovat.

Jeho kancelář nebyla moc velká, stěží se tam vešel malý stoleček se dvěma židličkami a skříň. Pan učitel se posadil na jednu z židlí a kývnul mi, abych si sedla taky. Ani jsem si nestihla pořádně sednout a hned začal: „Slečno Moviová, je u vás doma všechno v pořádku?“ „Ano pane učiteli, je.“ „No tak slečno, od doby, co vám umřel otec, nechodíte do školy, vy i vaše sestra Andrejka jste hodně pohubly a děti si všímají modřin, které Andrejka nosí do školy a je jich čím dál tím víc.“ Hluboce jsem se nadechla a co nejpřesvědčivěji řekla: „Ano, pane učiteli, u nás doma je všechno v naprostém pořádku, nevím, kolikrát vám to mám opakovat.“ Učitel si něco zamumlal a pak kývl, že můžu jít. Vyběhla jsem z kanceláře tak rychle, že jsem málem porazila uklízečku. Věděla jsem, že tentokrát jsem ho nepřesvědčila.

Zbytek dne jsem strávila potulováním městem a přemýšlením, jak ze začarovaného kruhu ven. Když hodiny odbíjely čtvrt na dvě, vydala jsem se zpátky do školy, abych vyzvedla Andrejku. Po cestě jsem našla pár korun, a tak jsem se stavila v místním pekařství, kde jsem Andrejce koupila jeden makový koláček, aby měla alespoň něco k jídlu.

„Lusi, Lusi, dostala jsem jedničku,“ oznamovala mi radostně Andrejka.

„Tak to jsi šikovná,“ pochválila jsem ji a nenápadně jsem si vyndala koláček z kapsy. Andrejka samozřejmě hned zpozorněla: „Juů, ty máš koláček, že mi dáš?“ žadonila. Vesele jsem se pousmála: „To víš, že jo, vždyť je pro tebe!“ Andrejka se mi vrhla okolo krku a děkovala. Dala jsem jí koláček a vydaly jsme se k domovu.

Když jsme došly k bytovce, kde jsme bydlely, nemohla jsem uvěřit vlastním očím. Před vchodem blikala sanitka a všude byla zaparkovaná policejní auta.

„Lusi, co se děje?“

„Nevím, broučku, ale půjdu to zjistit.“

Když jsem procházela okolo sanitky, všimla jsem si, že v ní leží Karel s pobodaným hrudníkem. Když z domu vyšli dva policajti a vedli moji maminku v poutech – pochopila jsem. Naše pohledy se setkaly. Maminka se na mě jemně usmála a rty mi naznačila, ať se postarám o Andrejku.

Jáchym Chadima, IV. kat., Gymnázium Polička

Výfukové plyny. Sluha i pán. Vysvobození i zatracení. Můžeme si nalhávat, že oteplování způsobuje doba mezileďová, ale opravdu tomu věříme? Opravdu to dáváme za vinu odvěkému cyklu? Nemíjí lepší přestat se schovávat za tyto průstřelné výmluvy? Podíváte se pravdě do očí? Pro naše potomky může být pozdě, pokud tak ne učiníme my.

„Auu,“ samovolně vyšlo z mých úst, „pitomej kamínek, to zas bude modrák!“ Vracím svůj pohled k hlavě křovinořezu a přidávám plyn. Stroj na to ihned zareaguje a struna se opět roztáhne.

Propojení mezi páčkou, již tisknu rukou, dvoudobým spalovacím motorem a hlavou křovinořezu se mi zdá geniální. Nádherná ukázka fyzikálních zákonů a trošky lidské šikovnosti v praxi. Opravdu těm zákonům rozumíme? Opravdu můžeme prohlásit, že se nemění? Můžeme o nich říci vůbec něco? Vždyť o teorii relativity jsme do začátku minulého století neměli potuchy, a to ani nemluvíme o kvantové mechanice. Myslím si, že kdyby někdo před třemi sty lety prohlásil: „Veškeré hmotné statky, všechno, na co si můžeme sáhnout, se skládá nejen z hmoty, ale i ze světla.“ A pokud by mluvil o nějaké pravděpodobnosti, jež není řízena Bohem, vyskytla by se na světě jedna hranice s heretikem navíc.

„Fuj! Co to je?“ vyjeknu a přestávám sekat. Sundávám si rukavici. Rukou zajíždím pod ochranný štít. Cítím To. Vidím To. To ulpívá na mých rukách. To ulpělo na mých brýlích i na mřížce štítu. To je rosolovitá mazlavá kaše!

Co by to propánakrále mohlo být? Že by hovno? Že by měl pták průjem? Že by se posral na celé téhle planetě zrovna na mě? To bych měl fakt do pekla štěstí. Ale žádný pták nade mnou zrovna nelétá. Vždyť výkaly samy od sebe z nebe nepadají. Co jiného by to mohlo být? Bláto?

Pohledem zamírím do míst, kterými nedávno projel křovinořez. Žádné bláto. Pouze tráva. Mokrá tráva a... A hnědý flek. Slimák. Plzák španělský. Tedy spíš půlka plzáka.

Půlka?

Očima střídavě zaměřuji dva objekty před sebou. Plzák. Struna. Plzák. Struna. Plzák.

Ne! Ne! Ne! Neeeeee! Já ho zabil a teď mám na obličejích jeho krev. Rosolovitá mazlavá kaše jakoby říkala: „Ty za to můžeš! Ty!“ Je to osobní. Hodně osobní. Proč? Při likvidaci pomocí soli člověk odejde. Nevidí, jak se kroutí, když z nich NaCl vysává vodu. Nevidí jejich smrt. Nevidí důsledek svého činu. Ano, smrt rozseknutím se jeví humánnější, ale já pocituji následky. Možná kdybychom pokazdě pocítili následky svého činu, naše jednání by se změnilo.

Nadešel čas pokračovat. Zvedám křovinořez, startuji a sekám. Ještě naposled se podívám na část plzáka španělského.

Jsem asi poslední, kdo ho vidí, za pár dnů se rozloží a zůstane z něho... co? Biologova odpověď zní: humus. Chemik řekne: anorganické molekuly. Fyzik si myslí, že částice. Všechny odpovědi mají společný základ. On nezmizí. On se neztratí. Promění se v humus, atomy se navážou jinak a částice zůstanou. Co to znamená pro nás? Na místě jeho posledního nadechnutí může vyrůst rostlinka. Nová, krásná, svěží. Rostlinka, která jeho částice uzavře do sebe. Rostlinku něco sní. Třeba nějaký býložravec. Býložravec pozře masožravec, z toho si pochoutku udělá zase jiný živočich. Tento živočich jednoho dne zemře a práce se opět ujmou rozkladači.

Je to nádherný koloběh. Koloběh, který se opakuje pořád dokola po tisíce a tisíce let. Díky němu v sobě máme atomy z prvních bakterií a sinic. A to raději nemluvím o společném původu částic. To by náš malý mozeček mohl explodovat jako nekonečně hustá singularita při velkém třesku. Vlastně my všichni, včetně rostlin, hor či supernov jsme jedna velká materie. Ale opravdový život zakoušíme jen někteří. Proto si ho musíme vážit.

Pro dnešek odkládám křovinořez. Padám do trávy. Loučím se. Loučím se s ním. Loučím se se životem. A očekávám. Očekávám příchod. Příchod života. Příchod sedmikrásky.

ZAČAROVANÝ KRUH

Jakub Lustig, IV. kat., Gymnázium Vysoké Mýto

Karolína dřepěla dobrých dvacet minut, které jí připadaly jako dvě hodiny, na dámských toaletách a slzy se jí jenom hrnuly z očí, no, skoro jako z Niagarských vodopádů, kde byla loni pár dní na dovolené se svým ještě donedávna milovaným. Kolena jí z toho dřepění na studených dlaždičkách bolela jako ni-

kdy, ale stále zdaleka neměla na bol jejího srdce. I přesto vše se jí dařilo nevzlykat nahlas, takže ji nezaslechla žádná z kolegyně, které se co každou chvíli vzájemně vyměňovaly v některé z vedlejších kabinek anebo se zkrášlovaly v zrcadle a při tom kradmo potahovaly z cigaret, protože se v celé budově pochopitelně nesmělo kouřit. Když už byly u toho, tak také některé zvesela zdrbly nepřítomné kolegyně a vlastní i nevlastní manžele a zase kvapně mizely za dveřmi. Když měla Karolína pocit, že už jí nezůstala ani slza, otfela si oči kapesníčkem a proklouzla k volnému umyvadlu. Pořádně se omyla hodně studenou vodou, pak si upravila make-up, obtáhla obočí a dílo korunovala rtěnkou. Měla štěstí, jako zázrakem po celých deset minut, co trvala její zkrášlovací procedura, žádná ženská nevtrhla z chodby do dveří. Nikdo ji tedy neviděl, že musí svou fasádu pracně obnovovat v půl jedenácté dopoledne, nikdo nemohl pojmout ani sebemenší podezření, že snad něco není s Karolínou v pořádku. Považovala se za krásnou a schopnou – ale i strašně pitomou. Jenže na to poslední přišla teprve nedávno. Přesně řečeno, onoho pátku po ránu, nedlouho po osmé hodině, když nesla svému šéfovi složku s poštou a taktéž i jeho první ranní šálek kávy. Pečlivě za sebou zavřela vypolstrované dveře a stiskla malé tlačítko na jejich zárubni s vědomím, že když tak učiní, rozsvítí se nejen tmavě červený nápis „Nevstupovat“, ale zasune se i ocelová závora, která zamezí vstupu případných negramotných spolupracovníků.

„Jak jsme se dneska vyspínkali, miláčku?“ zeptala se láskyplně šéfa. Miláček měl čtyřicátku hezkých pár pátků za sebou, ale nějak ten fakt nehodlal brát na vědomí; šéfovského místa se domohl až v posledním pětiletí a držel se ho tím pádem zuby nehty. Podle zásady, že mezi slepými bývá jednooký králem, patřil ostatně mezi nejschopnější manažery těžce zkoušeného podniku, který bojoval už druhým rokem o přežití. „Díky za optání,“ usmál se ušvaně, jako kdyby den už končil a ne teprve začínal. „Bolí mě hlava,“ zachroptěl, jako kdyby se už týden nenapil vody. „Měl bys zaskočit k doktorovi, brouku,“ pohladila ho něžně a jala se mu poklízet věci na psacím stole, na němž už stihl vytvořit nepopsatelný zmatek. „Mimochodem, já u něj už byla!“ „Ano?“ opáčil bez většího zájmu. „U zubaře?“ „U gynekologa, miláčku,“ usmála se jeho okázalé roztržitosti. Tedy, ona to vůbec nebyla roztržitost, kdepak, ale o tom v onu chvíli ještě tušení – miláček přece náramně věděl, k čemu se dívka chystá, a snažil se jen předstírat nevědomost, stejně jako pštrosové, kteří zastrčí své hlavy do písku, se stávají, aspoň ve vlastních očích, neviditelnými. „Jsem v tom, miláčku,“ pravila Karolína věčně a vzápětí sklouzla do romantického tónu, neboť byla upřímně zamilovaná a v tu chvíli ještě vlastně i převelice šťastná. „Je to tak, jak jsem si myslela. Budeme mít spolu malinkého Jarouška!“ Její šéf a milenec v jedné osobě se jmenoval Jaroslav a se svou právoplatnou manželkou, po jejímž boku prožil už dvě dlouhá desetiletí, zplodil dvě skoro dospělé dcery, bezmála tak staré jako Karolína. Občas, ve slastných chvílích, jež v posledních měsících prožíval se svou sekretářkou, kde a kdy se jen dalo, připouštěl, že by si velmi přál syna. Karolína z toho vyrozuměla, že by onen

vytoužený potomek mohl být společným dílem, a tak asi před čtvrt rokem přestala polykat antikoncepční pilulky. Upřímně řečeno, Jaroslav ji v okamžicích slasti nikterak nezrazoval od představy, že jejich vztah je i z jeho strany hluboký, čemuž taková zamilovaná devatenáctka snadno uvěří, zvláště když tomu svou celou podstatou uvěřit chce.

Karolína měla prvního kluka v šestnácti a sex ji tehdy dvakrát nenadchl, nicméně holky na ekonomce soudily, že aspoň jednou týdně se sluší věnovat alespoň chvíli vzájemného pomilování nějakému mládenci, jaksi se vším všudy. Ale radši pány střídat, protože na vážnou známost je po maturitě času habaděj. A tak Karolína po mnoha chvilkových zážitcích, odbytých na lavičce v parku, na chatě či v autě, hledala něco opravdového – a našla svého prvního šéfa, inženýra Jaroslava Kovandu. Když u něj nastoupila v kanceláři, tři týdny ovšem trvalo, než si ji pořádně všiml. Choval se poněkud naduté a ani v nejmenším se jí nelbil. Dokonce uvažovala o tom, že dá výpověď ještě ve zkušební lhůtě a najde si místo jinde, v nějakém menším podniku. Pak jí ale zničehonic v den jejího svátku přinesl kytku a pozval ji na večeři – a téhož večera se taky poprvé pomilovali. Jaroslav si půjčil klíče od ateliéru svého kamaráda, reklamního fotografa, a všechno bylo nádherné, včetně poněkud bizarního prostředí. Karolína dala do tří dnů sbohem svému poslednímu mladému nápadníkovi a pak s úžasem shledávala, že se lze propadat do hlubin lásky nikoli po dnech, ale dokonce po hodinách. Jaroslav se jevil jejím očím skvělým mužem, a třebaže si dávala náramný pozor, aby svůj vztah k němu nedala najevo před některou z kolegyní, starala se o něj naprosto vzorně a všichni ostatní šéfové nutně její dokonalý servis inženýru Kovandovi museli závidět. A to ještě netušili, jak skvělé služby mu Karolína poskytuje, když za ní zapadnou polstrované dveře a rozsvítí se nápis „Nevstupovat“.

„Zatraceně,“ zasykal Jaroslav nerudně a polekaně a odstrčil Karolínu, která se mu už hodlala vyhoupnout na klín v touze pomazlit se. Jindy to její šéf nadšeně vítal jako nevšední zpestření pracovní doby. „Za pár minut má přijet investor, musíme si připravit podklady na poradu. Tak tady neblbni a jdi mi najít tu modrou složku!“ Trochu uražená, ale pořád usměvavá Karolína se vydala ke dveřím. Čekala, že ji Jaroslav zasype polibky, že ji sevře v náručí, že jí špitne něco něžného... Zkrátka, čekala reakci z dívčího románu, kde muži na sdělení sladkého tajemství reagují roztomilým třeštěním. Jenže tohle byl život a Karolína byla ochotná to pochopit. Mokrát se o podobné možnosti s Jaroslavem bavili v těch líných a něžných okamžicích po milování; zvlášť v posledních týdnech na ni Karolína cílevědomě zaváděla řeč, když začala mít podezření, že je těhotná, ale ještě zůstávala nejistá. „Co bych dělal, kdybys čekala dítě?“ opakoval Jaroslav. „Holky jsou už velké a moje žena nesnesitelná. Rozvedl bych se a vzal si tebe a byli bychom spolu šťastní až do smrti.“ Řekl to nejméně pětkrát. Každopádně tolikrát, že jeho slovům uvěřila a začala je považovat za čirý fakt. Minulého odpoledne, když se vracela domů z gynekologie,

usmívala se a tekly jí slzy, zastavila se u výlohy jednoho módního salónu a obhlížela si s bušícím srdcem vystavený svatební model... „Poslyš, nemůže se ten tvůj doktor... Nemohl se splést?“ řekl Jaroslav teď. „Já vím, já vím, asi těžko. No, co se dá dělat... Budeme muset... Martinek, to je ten kámoš, co nám pronajímá ateliér, má určitě nějaké konexe, protože s modelkami je pořád něco... Hmm, chápeš... Sežene ti doktora, samozřejmě žádná černota, v nemocnici, ale aby to šlo bez průtahů a abys nemusela chodit po nějakých vyšetřeních. Strnula, jako kdyby do ní udeřil blesk. Nevěřila svým uším, a přece věděla, že jí lhát nemůžou.

„A teď sebou hoď, potřebuji kompletní dokumentaci k tomu projektu, za deset minut je tu ten mizera a já nemám v ruce nic, jestli něco nevymyslím, jsme nahraní...“ Stiskla skryté zajišťovací tlačítko dveří, planoucí nápis v předpokoji zhasl. Vyšla ven a zavřela za sebou. Hledala pak šanony v pořadači a slzy jí tekly z očí, toho dne poprvé, ale rozhodně nikoli naposledy. Investor, velké zvíře v obchodu s realitami, přišel s pětiminutovým zpožděním, pochválil Karolíně blůzičku a vyžádal si kávu černou jako noc a sladkou jako láska mladých dívek. Říkal to tak vždycky a poprvé to Karolíně připadalo docela vtipné. Podesáté jí s tou větou už lezl na nervy a dneska měla chuť vylít mu šálek oné kýžené kávy na jeho pleš.

Ale neudělala to, ještě pořád si říkala, že se všechno srovná, jen co si s Jaroslavem v klidu promluví. Je prostě přetažený, má starosti s firmou a já na něj vybafla tak neomaleně a bez přípravy, peskovala se v duchu. To by se vyděsil každý, přesvědčovala sama sebe. Představovala si, jak Jaroslav vychází ze dveří své kanceláře, bere ji do náruče a ruku v ruce odcházejí chodbou plnou zkoprnělého úřednictva vstříc šťastným zítřkům. Ale v hloubi své romantické duše už věděla, že se žádné oslavy konat nebudou.

Kamarád Martínek měl skutečně ty správné známosti na pravých místech. A zařídil vše naprosto dokonale, dokonce osobně Karolínu do nemocnice zavezl diskrétně svým sportákem. Neopomněl ji ujistit, že se na něj může kdykoli obrátit i napříště. „Přítelkyně mých přátel jsou i mémi přítelkyněmi, abych tak řekl,“ prohlásil mlsně a položil jí chladnou ruku na stehno. „Doktor to zvládnul, žádný kiks,“ zazpívala kdysi Helena Vondráčková „kam se poděl dědic firmy Robinson a spol. – narodí se možná dívka X...“ No, tak téhle se holt nenarodí, říkala si hořce Karolína o pár hodin později.

Vzala si v práci řádnou dovolenou a odjela k tetě do jižních Čech. Když se za čtrnáct dní vrátila a přišla do zaměstnání, strnula hned ve dveřích. Na její židli v šéfově předpokoji seděla u počítače nějaká dlouhovlasá dívka a zbožně hleděla na Jaroslava, který jí právě cosi vykládal. „To jste vy, Karolíno?“ zabreptal šéf jako dočista totální tupec. „Vypadáte opravdu báječně, celá opálená a odpočínutá! Zajdeme na moment ke mně, ano?“ Vešli do kanceláře,

Jaroslav tichounce zavřel polstrované dveře, ale tlačítko, rozsvěčující varovný nápis a zasouvající bezpečnostní závoru, nechal na pokoji. „Promiň, nějak jsem zapomněl, že už přijdeš, musel jsem si vzít záskok, práce je moc, chápeš...“ Chápala. Méně už ale chápala, že ona se má zatím odstěhovat do účtárny v suterénu, kde prý nutně potřebují výpomoc. „Michaela, to je ta holka vedle, se mnou teď dělala na jednom projektu, vyzná se ve všem dokonale, než by ti všechno vysvětlila, ztratili bychom čas,“ s pohledem na hodinkách vykládal Jaroslav. „Doděláme to během týdne a pak se pochopitelně zase vrátíš ke mně a já zas k tobě...“ Políbil ji letmo na tvář, ale bylo to jako dotek motýla. Rty měl studené a úsměv neupřímý. Takhle asi líbal Jidáš Krista, prolétla jí myšlenka hlavou. Vyšla ven, ale ještě pořád trochu věřila, že za týden bude zpátky v Jaroslavově předpokoji.

V účtárně brala o dost míň, seděla ve velké místnosti s tuctem ženských, které se ustavičně hašteřily a největší harpyje z nich byla šéfka, kostnatá fúrie. Jenže slíbený týden uběhl, protáhl se na dva a potom uplynuly tři a ještě celý měsíc. Ale jak to bývá mezi ženskými neslavnou tradicí, tak se k ní sporadickým drbáním, kterým si zkracovaly čas v dlouhých chvílích, tehdy doneslo, že několik z jejích nových kolegyň, mezi nimi i její šéfka, s ním mělo v minulosti zálet, ale Karolína nad tím v té chvíli pouze mávla rukou. Tohle by přece nikdy neudělal. Ona byla jeho vyvolenou, proč by ztrácel čas s jinými? Začala uvažovat nad tím, že by mohla zajít Jaroslavovi aspoň připomenout, že už nadešel jejich čas, ale pořád nedokázala uvěřit tomu, že nepřichází on za ní. Na povrch se začaly dostávat pochybnosti o jeho záměrech. Přece ji tak miloval, anebo snad lhal opravdu v každou hezkou chvíli? Ona už k němu, kupodivu, necítila nic, nebo skoro nic. Zbyla hořkost, smutek, rozčarování, lítost nad ztraceným ideálem.

Ale pořád čekala, že Jaroslav přece jenom přijde – minimálně proto, aby se omluvil, aby jí poděkoval, že nedělala potíže, a když jí poručil, odešla poslušně i na potrat. Párkrát pana inženýra, jak mu teď v duchu ironicky říkala, zahlédla v hale anebo u oběda v podnikové jídelně, ale on si jí buď nevšiml, anebo dával náramný pozor, aby se jejich pohledy nesetkaly. Sedm týdnů po návratu měla co dělat v šéfovském patře. Nesla tam jakási lejstra, a když je odevzdala, nedalo jí to a nahlédla do Jaroslavovy kanceláře. Předpokoj zel prázdnotou, ale dveře šéfovy pracovny zůstaly pootevřené. Přistoupila k nim. Pan ředitel stál se svou plavou sekretářkou u okna a nevěděli o světě; v tak vášnivém objetí byli propleteni! Připadalo jí, jako kdyby hleděla do zrcadla. Tohle bývala Karolína, ne ta čuza.

Karolína tichounce odešla, neměli ani tušení, že je někdo viděl. Ale toho dne snad poprvé pocítila, co je nenávist. Opravdová nenávist! Šílená, spalující... Vražedná.

Táta vyspával doma po noční. Když odešel od policie, dělal strážného u jedné hlídací agentury. Karolína věděla, kam schovává služební pistoli, mohutně vyhlížející belgickou devítku. Byla těžká, rozhodně se nehodila do dámské kabelky. Ale vešla se tam. Karolína smutně pohlédla na spícího tátu. Žili sami, máma dávno umřela. Sežrala ji rakovina. Najednou jí táty přišlo strašně líto, ale nenávisť v jejím nitru rychle nabyla znovu na hořkosti.

Odlákat blondátou děvku z Jaroslavova předpokojе bylo překvapivě snadné. Stačilo zavolat přes centrálu, že jí doma praskla voda. Ani se nesnažila měnit hlas. Dívala se pak, jak ta mrcha poděšeně vyběhla z prosklených dveří budovy. Uvědomovala si, že tohle udělala, aby ji jenom nebyla nucena ublížit. Moc dobře věděla, že tohle mohla být ona sama. Ani si nedokáže představit, kolik dalších před ní mohl takhle podle obalamutit. Povzddechla si nad tím nekonečným kruhem a pak vešla dovnitř. Ve vratech se slibně usmála na mládence ze strážní služby, dokonce jí dvorně podržel dveře výtahu. Šéfové sídlili v posledním patře, až u nebe. Vyjela rovnou tam, v účtárně jí nikdo k srdci tak nepřiřostl, aby snad pocítovala touhu se rozloučit. Jaroslav stál u svého psacího stolu, zády ke dveřím, a telefonoval. Mohla tedy nepozorovaně vejít, zavřít za sebou a stisknout tlačítko. Nade dveřmi se zvenčí rozsvítil červený nápis, tak jako dřív, a závora neslyšně vklouzla na své místo.

Když pan ředitel zavěsil, stála s pistolí už odjištěnou a nataženou. Držela ji v obou rukou, jak ji to táta za mladších let učil, ale stejně ji první výstřel kopl tak, že málem upadla. Kulka roztrátila Jaroslavovi rameno a jeho bolestný jekot pronikal snad i zdmi. Chybami se člověk ale učí, druhý zásah byl už lepší – šel přímo vpravo do prsou.

Pan inženýr padl na kolena a začal zoufale žebrotit o smilování. Karolíně ale přišlo, že skoro ohluchla a tak se k ní žádná z těch ubohých prosb nedostala. Třetí kulka ho ale zabila dočista, vletěla mu do levého oka a urvala celé temeno lebky. Dokončila práci, kterou nikdo jiný předtím nezvládl. Ukončila ten začarovaný kruh, který by byl jenom odsouzen k opakování. Čtvrtým výstřelem roztrátila Karolína obrovskou okenní tabuli, jež tvořila vlastně jednu ze stěn kanceláře. Normálně se vůbec nedala otevírat, nebylo to třeba. Karolína odhodila pistoli na koberec, vylezla na parapet – a bez zaváhání se vrhla ven, do té modře za oknem. Na okamžik ji uchopil do náruče vlahý vítr a jí se na vteřinu vážně zazdávalo, že se snad vznáší vzhůru, avšak potom zemská tíže přece jen zvítězila na celé čáře a posledních pár vteřin jejího života uteklo rychleji než voda...

A smrt k ní byla vlastně milosrdná. Nebo přinejmenším – dost rychlá.

SEVERNÍ SUMMIT

Jáchym Tengler, V. kat., Gymnázium Polička

Vyrazila ještě před prvním ranním světlem. Nechala část svých věcí v oranžovém stanu, sebou si vzala jen to málo, co potřebovala k poslednímu kusu výstupu. Když kráčela kolem stanů ostatních horolezeckých výprav, nikde se nic nehýbalo. Nebe tady nahoře zůstávalo mimořádně čisté, a tak nechala baterku vypnutou. Na cestu jí zářila nebeská světla a diamanty sněhu. Po prvních několika minutách výstupu se opřela o jištění a otočila se dolů. Tábor spal.

Jako by se vrcholky skal staly novou turistickou atrakcí. Časy, kdy člověk do hor utíkal před lidmi, byly ty tam. Stany na černobílém těle hor připomínaly parazity. Pozorovala páru, která jí utíká od úst, než se obrátila vzhůru, aby pokračovala. Ponořila se do rutiny lezení.

Lezla sama. Nemusela tak brát na nikoho ohledy. Pokud by se jí pod rukou urval kus skály, nestrlh by nikoho s sebou. Pro ni to sice znamenalo větší nebezpečnost, ale větší nebezpečnost znamenala více sponzorů. Krom klidu dostala i více peněz.

Její tělo se proplétalo s tělem skály. Led se drolil, místy nechával prosvítat tmavý kámen a ona musela v rukou rychle střídat nástroje. Pracovala rychle, dokud se nedostala na první platformu. Zatímco se protahovala, vystoupila ze zákulisí její mysli ta věc. Nedokázala ji přesně popsat, byla to jen jakási úzkost, podivný pocit v hrudi. Pokaždé, když lezla nahoru, vláčela to s sebou, znovu a znovu doufala, že tentokrát to bude naposled. Tížilo ji to jako balvan. Chtěla se toho pocitu zabavit, shodit ho do propasti na druhé straně, ale pokaždé s ní zůstal.

Snažila se zachytit, najít tu správnou skulinu v masivu skály a v ní ukotvit své jištění. Do zledovatělých částí navrtávala šrouby. Opakovala to pořád dokola, než stanula na hřebenu s pohledem upřeným na tesák Summitu. Krok za krokem pokračovala vpřed, sledovala, jak se její nohy střídají, jak se boří do sněhu, rozráží ledovou krustu, rozptylují sněhový poprašek. Východní svah v sobě odrážel nachový horizont. Jak se přibližovala, Summit před ní stoupal výše a výše k nebi.

Je ticho, je tak strašné ticho. Jediné zvuky jsou zvuky její chůze a dechu. Když zastaví s pohledem upřeným na růžovo-šedou vatu na východě, poslouchá jen svůj dech. Nevnímal strukturu toho zvuku, ale rytmus, to, jak plynul čas, aniž by se cokoliv měnilo. Poté, co se její vědomí vrátilo ze zapadlého koutu její mysli, pokračovala ve výstupu.

Když se dotkla nejvyššího bodu, právě vyšlo slunce. Chvilí krásné, poté ale vyšplhalo dostatečně vysoko a přebarvilo oblohu na kýčovitou modř. Další vrchol. Znovu se přiblížila bohům. Nejspíš je první, kdo odsud vidí východ slunce. Nechtělo se jí hned zase vrátit dolů.

Jako horolezkyně totiž každé hoře věnovala lásku, unikátní lásku, která ale trvala jen krátko, po dobu její cesty tam a zpět. Podobně jako když ji požádali, aby sehrála roli v tom či onom filmu nebo reklamě... musela odehrát celý život člověka během pár chvil. I jako sportovkyně musela pronásledovat prvenství, která budou brzy znovu ztracena. Všechno, co dělala, bylo dočasné a rychle pomíjivé.

Pořídila pár fotek dokumentujících výstup a pár fotek pro sponzory, pak se začala vracet. Při sestupu jí znovu projel ten pocit. To, co jí tak tížilo, na ni zase čekalo v údolí. Netrýznila se tím, jako se netrýznila jinými věcmi. Nedovoľovala emocím, aby se dostaly na povrch, ani aby žily uvnitř. Její tvář se, z neustálého styku s kameny, sama stala kamenem.

Hřeben se svíjel jako had. Jeho ostré zákruty ale zaoblila sněhová deka, takže nešlo poznat, kde sněhový poprašek zakrývá jen prázdný prostor. Kráčela opatrně, vědoma si nebezpečí, které se mohlo skrývat na každém kroku. Zkontrolovala jistící lana, na nichž držel její život, lana, jež svazovala smrt. Jedno se uvolnilo. Zatímco předělávala uzly, zapřela se o sních, ale ten tam najednou nebyl, stejně jako tam už nebyl hřeben. Střídavě padala, střídavě se kutálela sněhem. Klouzala z hřebenu stále hlouběji, než přelétla přes převis a zůstala viset nad propastí, bezmocně zamotaná v laně. Napůl necítila levou ruku a pusou jí zaplavila krev z rozkousnutého rtu. Přerývavě lapala po dechu. Zírala do chřtánu temných hlubin pod sebou.

Do rozrušeného tlukotu srdce se pokoušela vymotat z provazu, ale marně. Musí počkat, než si někdo nahoře všimne jistícího lana vedoucího přes převis. Divoce se otáčela, takže se střídavě dívala do propasti nebo na skalní stěnu. Mezi poryvy strachu se jí v hlavě začal vyostřovat obraz smrti a s ním strach. Když člověk leze, trvá mu zvyknout si na jistící lana a pochopit, že není čeho se bát, ale když se něco pokazí, byť s jediným jistícím lanem, strach se vrátí, přesně jako se to dělo jí právě v tomto okamžiku.

Ruce jí rychle chladly. V hlavě se jí promítala série scénářů, k nimž právě téměř došlo. Viděla v nich sebe, jak padá. Jak se její tělo tříští o kameny. Tady v horách nežije téměř nikdo, jen divoká zvířata, její ostatky by se rozložily na úpatí Severního Summitu. Ve skutečnosti by si dříve její manažerský tým všiml, že se ztratila. Poslali by záchranný vrtulník. Kdo ví, jestli by ji nakonec našli. Jaký bude příběh pro veřejnost, jaký bude příběh, který se o ní bude vyprávět...

Uplynulo několik desítek minut, zpomalila ve svém otáčivém pohybu. Zvedl se vítr a navzdory předpovědi se nebe začalo zatahovat. Brzy se loudavě začaly trousit první vločky. Každý horal by v nich poznal předvoj vánice. Vánice zvyšovala riziko, že se na Summit nikdo nevydá a ona zde zůstane viset.

Sledovala, jak se pod ní střídá textura kamenů s texturou lesa. Hlubina jí měla nahánět strach, ale místo toho jí jaksi pohltila. Zírala do té propasti tak dlouho, až propast začala zírat do ní. Otevřela v ní něco, co mělo zůstat zavřené.

Co ji tak tížilo, když lezla?

Rychlost, jakou čas utíká kolem? Smrt?

Smrt je jen jedno slovo, jehož význam snahou společnosti téměř vyprchal. Chtěla vědět, co znamená. Není strach ze smrti spíše strachem ze špatně prožitého života? Ale co je správně prožitý život? Všichni její vrstevníci zakládali rodiny, stavěli domy, získávali doktoráty... Ona bojovala s kameny. Seznam všech těch položek se pokoušela ignorovat, ale možná to bylo důvodem toho hladavého pocitu. Cítila jej, jelikož možná měla být někde jinde. Netušila, proč by ale všechny ty věci měla dělat. Protože je dělají všichni ostatní? Založit rodinu, učit na univerzitě nebo zachraňovat životy... Když se ptá svých bývalých spolužáků, nikdo jí ty zkušenosti nedokáže nebo nechce popsat, prý je v nich něco, co nepochopí, dokud to sama nezažije. Nemá ale čas všechno zkoušet, musí lézt.

Musí?

Proč?

Nemůže tohle být důležitější než důvod, proč leze?

Zavřela oči, na chvíli nemyslela na nic, jen vnímala svůj dech.

Proč leze? Před očima se jí rozkládalo lepoporelo jejího příběhu. Příběhu, který si připomínala s každým výstupem. Pustila se do jeho prohlížení, sledovala jeden výjev za druhým.

Školní výlet, děti stoupají na rozhlednu, jen jedno malé děvče zůstává dole a klepe se strachem.

Potemnělý sál plný tančících párů, některé páry se kolébají mimo rytmus a jeden z nich se kymácí nekoordinovanými pohyby. Tanečnice nesouhlasí s genderovými rolemi, tlačíci podpatky a právem mužů vést. Ve skutečnosti ale zastírá, že nemá kontrolu nad svým tělem.

Tělocvik, kdosi se směje, směje se jí, nedokáže vylézt na tyč, nemá dost síly v rukou ani v nohou. Coś v ní se probouzí, podivný smutek a vztek zároveň.

Opuštěná polní cesta, běžkyňe, která sotva popadá dech, zpomaluje, zastavuje, jde, znovu, vybíhá. Žene jí ten pocit.

Prázdná tělocvična, je jí devatenáct, snaží se lézt nahoru a padá, zůstává stát dole pod cvičnou skalní stěnou, zírá na ni, než se znovu drápe nahoru. Musí, jinak se nezbaví toho, co ji tíží.

Konkurz na lezkyni do týmu na mistrovství. Zbývají dvě kandidátky, jedna musí pryč. Nenávidí se, přitom jsou si podobné jako sestry. Snaží se tajně škodit té druhé, ale nic nepomáhá. Jen jedna může své jméno vytesat do svitu hvězd.

Když se vrací z tělocvičny na kolej, všimá si, jak na její oponentku čeká mladík. Čekával tu vždycky. Po chvíli pozorování je jí vše jasné. Vidí, jak mladík drží její láhev s pitím a tehdy dostala ten nápad. Přijít ve světě sportu k dopingovým drogám není náročné... V den závodu stačí několik svůdných pohybů kolem přítele její oponentky a její ruka dobloudí k láhvi. Přemrštěně dobrý výkon její oponentky si vyžádá prozkoumání s jasným usvědčením z dopingu... Ta příhoda ji bude provázet už napořád jako další část té tíhy.

První mistrovství, rozhodčí jako vždy ve všech sportech sledovali svoje vlastní zájmy, výsledky lezců bývaly předem rozhodnuté. Členové týmu jsou mnohdy pouze figurky v moci trenérů rozestavené v určité formaci. Její ego nesneslo, aby měli větší moc nad jejím výsledkem než ona sama. Začala trenéry a rozhodčí provokovat, stala se dalším hráčem jejich hry. Strávila večery nad legálními pravidly pro výsledky lezení. Když se jí rozhodčí nebo trenéři pokusili pomstít, vyrukovala na ně s chytrými frázemi, svázala jim ruce jejich vlastními řetězy. Tak se jí podařilo vyřadit celou porotu. Novou porotu lehce přesvědčila, že ostatní lezci s ní nezacházeli fér. Tak vyhrála, lstí. Tak se stala celebritou horolezectví. Stupeň vítězů byl jejím denním chlebem. Všichni ji potom chtěli jako modelku, herečku, jako cestovatelku, dominantní ženu. Brzy se v tom všem začala topit, začala to nenávidět. Navždy musela překračovat hranice, dosahovat výše, zdolat každou horu. Dostala to, co vždycky chtěla, byla navždy odsouzená drát se vzhůru a přibližovat se bohům. Ať dělala, co dělala, toho břímě se ale nikdy nezbavila, i když lezla stále výš.

Mount Blank.

Mount Everest.

Severní Summit...

Čeho ještě musela dosáhnout, aby to stačilo?

Po otevření očí viděla hlubokou, šedou tmou potřísněnou bílými cákanci vloček. Provaz kolem jejího těla se shrnul tak, že její nohy trčely nahoru, zatímco jí do hlavy stékala krev.

„Proč stále chceš lézt nahoru? Musíš přece hned zpátky dolů...“ Někteří ji častovali touhle otázkou a svým míněním, že lezení je nebezpečné, že skalní stěny pokryté ledem jsou jen pro blázný, lidi s nesrovnanými hodnotami, co se ničeho pořádného nechytili.

Ona se ale nedokázala odtrhnout od lezení, její osud se stal pevně svázaný se skalami. Sama si to tak vybrala a nyní za svá rozhodnutí nesla plnou zodpovědnost. Možná nezažije to štěstí, o kterém všichni vypráví. Možná to štěstí je vymyšlené, aby se lidé zbavili toho pocitu absurdity, který přicházel, jakmile si přiznali, že jejich život jednou skončí. Mnozí tvrdili, že se nebojí smrti, možná to byli právě oni, kdo vymysleli štěstí. Ostatní potom myšlenku smrti zabetovali náboženstvím, vírou v peníze nebo vědou, která ve skutečnosti také

vyznávala jakéhosi abstraktního boha logiky. Ona se bála smrti, nenáviděla ji. Smrt a s ní i zbytečnost všeho navíc nedokázala akceptovat permanentně, ale jen dočasně. Musela se s ní pořád dokola smířovat, přitom to, co jí tížilo, bylo stále těžší.

Chtěla druhý pokus na to žít, aniž by věděla, čím překonat ten první. Stačilo akceptovat, že druhý pokus mít nebude, že pouze tento se počítá, že je docela její a že za něj nese plnou zodpovědnost. Tehdy by zbyly jen věci. Ne abstraktní věci, ve které by musela věřit, ale velice konkrétní věci. Skála. Lano. Její dech. Několikrát to už na okamžik dneska zažila, tehdy cítila lehkost. Bez hodnot, které by musela bránit, a bez vyššího cíle, který by musela následovat, dorazila ke skutečné svobodě žít a vnímat. Nepotřebovala to, co společnost, bůh nebo věda považovaly za dobrý život, stačilo pouze vnímat...

Lano se protočilo o sto osmdesát stupňů a ona nyní zírala na ostré vrásky tmavé horniny. Spánkem jí tepala krev. Cítila, jak rudne, jak jí krev v mozku topí další myšlenky. „CO?“ vykřikla do sněžné bouře. Co jí tak tíží? Se zbytkem vědomí se jí podařilo chytit ještě jedno poslední vlákno myšlenky.

Její lezení zůstávalo stejnorodé stejně jako žabomyší práce běžných lidí. Jejich příběh se stal tragickým pouze tehdy, když si uvědomili jeho absurdnost. Stejně jako ona se snažili vyškrábat na ten či onen vrchol k fiktivnímu zbytečnému cíli, sotva vyšli dost blízko, už stáli na úpatí nové hory. Jako balvan tlačili sami sebe a ona s nimi. Nezabývá se proto toho tíživého pocitu, bude ho s sebou vláčet navždy, protože ona sama je to břímě. Její vlastní příběh, její rozhodnutí jsou tím, co určilo její osud, tím, co sebou táhne...

Ve své mysli stanula na úpatí hory. Před sebou další výstup. Avšak ona si zůstala věrná. Samo úsilí směřující k vrcholům stačilo naplnit její srdce. Nebylo jí než se domnívat, že to je štěstí.

Do hlavy jí steklo příliš mnoho krve, ztratila vědomí...

PROMĚNA STARÉHO, OPUŠTĚNÉHO SRDCE

Aneta Kastnerová, oktáva, Gymnázium Polička

Sotva ráno procitl, obklopila ho už dobře známá prázdnota. Znovu a znovu, každý den cítil totéž. Unaveně upřel oči na staré ručičkové hodinky, které už skoro padesát let nedal z ruky. Půl šesté, je čas vstávat. Když se podíval do zrcadla, uslyšel v hlavě svůj vyčítavý a hodnotící hlas: „Dej se do kupy, Ralfe!“ On však výzvy nedbal, umyl si obličej, pročísl hustý sněhově bílý plnovous a odebral se do kuchyně. Nesnídal, jídlo ráno vždycky chystala Anita a od té doby, co tu nebyla, neměl na něj ani pomyšlení. Však si později uvaří něco teplého k obědu. Jeho silné, léty v truhlárně vypracované ruce začaly sbírat všechno potřebné ke každodennímu rybaření. Prut, který si sám vyráběl, aby

svě ženě ukázal, jak je zručný, starou síť, kterou mu sama sešívala, holiny, které mu koupila k narozeninám, a plechovku s návnadami.

V lese panovalo krásné svěží ráno. Sluníčko se probouzelo, mezi stromy prosvítaly první ranní paprsky, všude byl slyšet ptačí zpěv a švitoření. Tam, kudy procházel Ralf, se však na chvílku setmělo a všechno utichlo, jako kdyby zvířata chtěla vyjádřit soustrast jeho zkroušené duši. Najednou ze stromu seskočila zrzavá veverka, posadila se doprostřed cesty a upěla svá skleněná očka na starce. „Ahoj, maličká, posílá tě Anita? Tak jí vyřiď, že ji moc pozdravuji,“ promluvil na ni Ralf hlubokým medovým hlasem, který jen zřídka používal. Veverka nechápavě naklonila hlavičku a zmizela v houští.

Kolem stromu spadlého přes řeku už se shromažďovaly ryby všeho druhu. Čekaly na Ralfa. Stařec totiž ryby už dávno nechytal, neměl pro koho. Na vlasici už nebyl žádný vražedný háček, jenom rybí pochoutka. Bělovlasý muž nevnímal krásu toho dne, nevnímal motýly, kteří létali kolem, nevnímal ani melodii zurčícího potoka, ve kterém stál až po kolena, krmil ryby. Dokázal se soustředit jen na tíhu břemene samoty, již nesl na svých obrovských ramenou. Něžný obr si začal broukat Anitinu oblíbenou píseň, když se mu o nohu oťřela obrovská ryba. Od jejích měděných, červenohnědých šupin se odrážely paprsky světla. Ralf takovou rybu ještě nikdy neviděl. „Připomínáš mi moji Anitu, měla takové vlasy v barvě tvých šupin. Tak moc bych si přál ji ještě jednou vidět, moc mi chybí,“ promlouval stařík k rybě, zatímco ji hladil po hladkém hřbetě. Když zvednul oči, všiml si, že se u malého vodopádu začíná formovat oblak vodní páry. S obrovským údivem začínal rozpoznávat křivky těla, které ještě minulý rok každý den svíral v náručí. „Anito, jsi to ty?“ vydechl. „Jsem to já, tedy jen moje duše, Ralfe. Už jsem se nemohla dívat, jak se trápíš a ztrácíš se mi před očima. Potřebuji ti něco říct.“ Ralf udělal krok směrem k duchu své ženy. „Nesmíš se mě dotknout,“ zareagovala s obrovskou bolestí v hlase. „Ralfe, mám se skvěle, musíš mi věřit, prosím. Potřebuji, aby ses měl stejně tak, protože pro tebe to tady ještě nekončí. Vzpomínáš na ty malé chlapce, které jsi učil dřív rybařit? A na tu malou holčičku, které jsme spolu vyrobili tu krásnou panenku? Pamatuješ si, jakou měly ty děti radost, když jsme jim přišli zahrát loutkové divadlo? Ty děti jsou tu pořád, některé už možná dospěly, třeba už dokonce mají vlastní děti. Myslíš, že bys za nimi zase zašel dolů do vesnice, kvůli mně?“ „Pro tebe cokoli,“ špitl Ralf. Oblak se pomalu přesouval blíž k starému hromotlukovi, který stál po kolena ve vodě, a jeho srdce v tu chvíli přetévalo láskou. V tom vánku zaslechl melodii Anitiny písničky. S hlubokým výdechem mu mrak proplul skrze tělo, sněhobílý plnovous se rozhýbal a slzy z koutků jeho zelených očí se rozeběhly po tvářích.

Když stařec odcházel od potoka, šel vzpřímeně. Už slyšel ptačí zpěv a vnímal sluneční paprsky, které ho lechtaly na tvářích. S láskou v srdci mířil do vesnice pod kopcem. Vnímal, že se do jeho každodenní rutiny přidalo něco nového, něco, co mu bude v žilách tepat pořád dokola...

NOVÉ KNIHY VE STŘEDISKU

VĚRA KOPECKÁ – **Malý herbář poezie** – sbírka básní, 82 stran, vydala Věra Kopecká, Broumov 2022

LUBOMÍR MACHÁČEK – **Vrchní komisař má rád Poirota**, soubor krimi povídek, 230 stran, vydala Togga, 2023.

AUTOŘI SVČS VE SBORNÍCÍCH:

Ve sborníku "**Literáti na trati – aneb Příběhy grafikonu**" – próza – jsou otištěny povídky Jany Burčíkové, Olgy Novotné, Františka Uhra a Marty Urbanové; v knize poezie básně Václava France.

Ve sborníku Městské knihovny v Praze ze soutěže O knihovnickou sovu publikoval povídku Václav Franc.

Ve Sborníku plzeňského literárního festivalu nalezneme povídky Václava France a prózu a poezii Libuše Matysíkové.

V antologii **I sam ty bialy jak chusta** XIX. ročníku festivalu Poeci bez granic jsou básně Věry Kopecké v překladu K. Burnata.

OHLASY A RECENZE

Marboe – do třetice všeho dobrého

S nastávajícím podzimem vydalo populární pražské nakladatelství Olympia reedici poutavé knížky pro děti autorky Marcelly Marboe s půvabnými ilustracemi Helgy Hrabincové. Kniha *Ali a kůň za milion milionů* ve tvrdé vazbě, doprovázena líbivými obrázky shora jmenované výtvarnice, bude bezesporu vítanou nabídkou pod vánoční stromek blížícího se Štědrého večera v každé rodině s malými i většími čtenáři.

Na více jak dvě stě padesátí stranách velkoformátové publikace se nám ve čtyřiceti kapitolách odvíjí humorné i napínavé příběhy dětské party se všemi možnými uličníčiny, jakých jsou kluci a děvčata na venkově jen schopni. Ústřední postavou jest osmiletá Ali se svými sny i hravými nápady a její parta sedmi kamarádů, vesele si žijících bez mobilů a podobných vymožeností dnešního světa.

Spisovatelce Marcelle Marboe se povedl báječný humoristický román, o jehož čtivosti a úspěšnosti svědčí již třetí vydání v řadě. Ostatně, nejlépe to vystihl

jeden z recenzentů knihy, novinář a publicista, rozhlasový dramaturg František Mareš, který o představované publikaci napsal:

„Ali a kůň za milion milionů je kniha, kterou dospělí vstupují do dětství a děti do pohádek. Vstupují tam, kde má každý právo na svůj vlastní prostor, pravdu, zkušenost a kde se tyto dva světy prolínají jeden v druhém. Je to pomyslná perspektiva, darovaná otevřením knížky každému, kdo umí snít... V zajetí zdánlivě běžného, všedního, zapominaného, všeho toho kolem nás, jsme najednou účastní proměny, kdy se z obyčejného stává neobyčejné.

Ivan Černý, převzato z on line magazínu *Dáma*

Z NOVÝCH KNIH

František Uher

Kdykoli zima vytáhne drápky a zatíná je lidem do kožíšků, krajinu obléká do bělostného roucha. Kdykoli začínáme sledovat venkovní teploměry, je každá připomínka hřejivějších dob velice milá. Potvrzuje to útlá sbírka Věry Kopecké MALÝ HERBÁŘ POEZIE (vyd. Kopecká, 2022, 92 str.) Herbářů plných fotografií květín a doprovodných odborných komentářů známe spoustu, vrátíme se k nim, když nad některou rostlinou staneme v rozpacích. Věra Kopecká připravila podobný herbář, příležitostně doplněný fotografiemi, místo popisného textu však nacházíme květinami inspirované verše, účelově seřazené do oddílů Jaro, Květy u cesty, Léto na louce, Léto na zahradě a Léto u vody, v háji, v lese. Základem sbírky je dvojité motto: *Když nevím kudy kam ke květům se utíkám a Na únavu a stesk zázračný lék nacházím ve květech*. Přiznejme, že nejednou je třeba nahlédnout do odborné literatury, vzhled takového tužebníku se mnohým hned nevybaví, třebaže Věra Kopecká veršem napovídá: *//Vůně mámivá//touhy odmyká//*. Určitě si však představíme jarní orsej, s létem se nám spojí jitrocel či divizna, s návštěvou lesa vraní oko. Kdyby nic víc, Malý herbář poezie je sbírkou záslužnou, která potěší.

Již ve třetím vydání se k dětským i dospělým čtenářům vrací – tak trochu jako „stará známá“ – kniha Marcelly Marboe ALI A KŮŇ ZA MILIÓN DOLARŮ, tentokrát vydala Olympia, 2022, 272 str., s korespondujícími ilustracemi Helgy Hrabincové. Původně vyšla pod názvem Ali a sedm Loupežníků (1996). Úsměvný příběh zaplňují sympatické postavy rozličného věku a řetězec hravých příběhů, proteplený postavami ze zvířecího světa. Symbolem věrlosti a dobrých vlastností je kůň. Není první, namátkou vzpomeňme na knihy Madlenka a kůň Zlatohřívák (1989) nebo Múza (2003). Když pomíneme klasická díla, reedice kvalitních knih není v současné době právě hojná, nakladatelství Olympia však trefilo střed terče.

Některá kniha dokáže potěšit již svým vzhledem, který ovšem není vždy zárukou, že naplní čtenářovo očekávání. Ta nepříjemná alternativa se čtenáři vyhne, když sáhne po rozměrné knize 7x7 POETICKÝCH ZASTAVENÍ (vydal Jiří Reichl, 2022, 108 st.), na jejímž obsahu se podílí sedm básníků a dalších pět výtvarníků. Abych byl spravedlivý dvakrát čtyři ženy a tři muži, plus zmínění

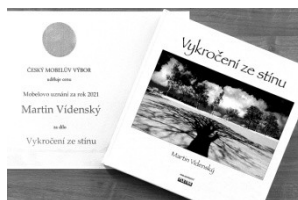
tvůrci výtvarného doprovodu. Dvakrát básníci výtvarně doprovodili svá poetická zákoutí. Graficky působivá kniha má jednu lehce problematickou stránku, méně okázalou prezentací by byl získán prostor pro výraznější počet ukázek básnické tvorby. Ponechme však všem, co jejich jest. Pouze skuteční mistři slova však dokážou plně přesvědčit několika básněmi. Z členů Střediska se úspěšně představují Martin Vídenský a Radek Vohlídka. Vídenský opětovně prokázal schopnost vyjádřit jasnou básnickou linkou vnímavé postřehy, singulární poezie Radka Vohlídky přesvědčuje o talentu a dokazuje, že nikdy není pozdě. Vohlídkova tvorba má nesporně perspektivu. Z dalších autorů knihy je nejznámější Jitka Fialová, jejíž sympatickou poezii známe z několika almanachů. Nepominutelný je kvalitní výtvarný doprovod publikace, jemuž se dostává dostatečný prostor. Jako gejzír tryská vynikající výtvarný projev Hany Jonášové. Podobných knih bychom zajisté vítali větší počet, konají poezii dobrou službu.

P. S. Ukázky z tvorby Martina Vídenského a Radka Vohlídky přineslo minulé (sedmdesáté) číslo Kruhu.

ZPRÁVY Z OBLASTÍ

Mobelova cena 2021

V sobotu 3. 9. se v pražské galerii Dzomsa, pod záštitou Obce spisovatelů, uskutečnil čtrnáctý ročník Mobilovy ceny (ocenění knih poezie vydaných v roce 2021). Do soutěže bylo přihlášeno 80 básnických sbírek z Čech a ze Slovenska a ocenění se dočkala necelá čtvrtina z nich. Bylo uděleno asi pět Mobilových pochval, tři specifická ocenění, pět Mobilových uznání a tři hlavní ceny. **Pátá básnická sbírka Martina Vídenského VYKROČENÍ ZE STÍNU (s čer-nobilými fotografiemi Petra Pulce) získala Mobilovo uznání.** Ukázky z knih četl a ocenění předával Alois Marhoul (v klobouku Mobil), zpěvem a hrou na kytaru slavnostní odpoledne zpestřil Radek Tomášek.

m. v.

Příjemný poetický večer

V pátek 14. října se v rámci 17. východočeského maratonu v letohradské knihovně (KCL) uskutečnilo autorské čtení básníků Radka Vohlídky z Hradce Králové, Bari Kin z Ostravy, Jiřího Raichla z Dobrušky, Jitky Fialové z Velkého Meziříčí a Martina Vídenského z Letohradu, autorů sborníku 7x7 poetických zastavení.

Martin Vídenský v úvodu představil přítomné básníky (básničky) a omluvil Jitku Havlíčkovou a Hanu Jonášovou.

Jiří Raichl (autor projektu a editor) představil sborník 7x7 poetických zastavení (Tofana, 2022) a seznámil posluchače s historií vzniku. Následovala autorská čtení básní zveřejněných ve sborníku. Poezii nepřítomné Jitky Havlíčkové a Hany Jonášové přednesli Martin Vídenský s Jitkou Fialovou.

V druhé části večera každý z autorů přečetl pár nejlepších básní z vlastní tvorby.

Pauzy mezi jednotlivými literárními vstupy hudbou a písněmi vyšperkovali Vladimír Hrdina (kytara, zpěv) s Anetou Vašátkovou (housle, bicí).

Poetického večera se zúčastnilo šestnáct pozorných posluchačů, kteří si odnesli nejen pěticí podepsané sborníky, ale hlavně nevšední kulturní zážitek.

m. v.

Východočeský literární salon

Návštěvníci v Knihovně města Hradce Králové měli 10. listopadu možnost setkat se v rámci Východočeského literárního salonu se spisovatelkou Evou Černošovou a autorskými skladbami Petra Semeráka. Autorka četla verše z básnické sbírky *Uprostřed noci zpěv*, která byla zároveň s odkladem vynuceným okolnostmi předcházejících dvou let pokřtěna. Zazněly básně plné ženskosti, něhy, křehkosti i životní moudrosti. Proložení poezie s působivou hudbou v podání sboru Cantus Feminae z Nechanic umocnilo divácký zážitek. Eva Černošová prokázala svou všestrannost nejen jako výborná autorka a organizátorka, ale i jako zpěvačka. Ze všech účinkujících vyzařovala opravdovost a nadšení, přesah patřící těm, kteří mají smysl pro krásu a umění. Pro mě, a jsem přesvědčená, že pro všechny přítomné, bylo toto setkání příjemným a nevšedním zážitkem vybočujícím z plytkosti současné kultury, která nás bohužel začíná stále dotěrněji obklopotovat.

Iva Tajovská

Básníci bez hranic

Ve dnech 17. – 21. listopadu se uskutečnil v lázních Polanica (Polsko) 19. ročník mezinárodního festivalu Básníci bez hranic Andrzeje Bartinskeho. Opět jsem byla na festival pozvána a zúčastnila se čtvrtěčního zahajovacího pořadu v divadle, kde ve scénické montáži vystoupily děti a mládež z Polanice.

V pátek jsme položili květy u pomníku Adama Mickiewicze v lázeňském parku, odpoledne jsme vyslechli referáty na téma úlohy a postavení kultury, literatury a poezie ve společnosti. Večer pak byl věnován 75. výročí založení Wroclawského oddělení ZLP (Svaz polských spisovatelů), organizátora tohoto festivalu. Při té příležitosti předal předseda organizace Kazimierz Burnat ocenění členům, kteří se svou aktivní činností zasloužili o rozvoj organizace.

Sobotní dopoledne bylo věnováno zahraničním hostům, jejichž účast byla však oproti předchozím rokům značně nižší – z Ukrajiny Světlana Breslavská a její kolegyně a za Čechy já. Představily jsme svůj podíl na organizaci kulturního dění a přečetly ukázky z tvorby. V další části dopoledne přečetli přítomní autoři ukázky z tvorby veřejnosti v kavárně při léčivém lázeňském prameni. Odpoledne jsme vyslechli čtení autorů sdružených v Polanici a večer na tradiční Noci básníků měli opět všichni možnost prezentovat svou poezii či zpěv.

Zúčastnění autoři obdrželi sborník, který je pravidelnou součástí festivalu a v němž jsou zastoupeni. Ale nebyl to jen oficiální program, čím byl festival bohatý. Bylo dost času ve volných chvílích pohovořit si, vyměnit knížky, názory, zkušenosti. Byli jsme ubytováni v jednom hotelu (ubytování i stravování účastníků hradil organizátor!), kde se také odehrávala větší část programu a to vše usnadnilo.

Jsem ráda, že jsem se mohla potkat s mnoha přáteli (účastním se více než 20 let setkávání básníků, malířů a fotografů v Polsku). Vedle krásných dojmů jsem si odvezla i více než deset knih, v pěti z nich jsou zařazeny i mé verše.

Věra Kopecká

Velký spisovatelský svátek...

... se před krátkým časem konal ve Slovenském domě v Praze, kde se odehrál slavnostní večer, při kterém byly předávány ceny Unie českých spisovatelů za rok 2022. Prestižní ocenění z rukou předsedy jmenované tvůrčí organizace – básníka, publicisty, novináře, spisovatele a překladatele Karla Sýse – přebralo pět laureátů.

Ivo Odehnal za celoživotní básnickou tvorbu.

Kolektiv překladatelů za překlady české a slovenské poezie do vietnamštiny.

Vojtěch Kolařík za originální výtvarnou tvorbu.

Marcella Marboe za knihu *Ali a kůň za milión miliónů*

Slovenský dom v Praze za přínos ke sbližování české a slovenské kultury

Komu čest, tomu čest.

Laudatia oceněných přednesl v případě Slovenského domu profesor Petr Žantovský, spisovatelky Marcelly Marboe publicista František Mareš, Vojtěcha Kolaříka básník Karel Sýs, na překladatele české a slovenské poezie do vietnamštiny promluvila redaktorka Monika Hoření a laudatio na Ivo Odehnala přednesl básník Alexej Mikulášek.

Unie českých spisovatelů udělila Ivu Odehnalovi svoji Cenu za hluboký vklad do vývoje moderní české lyriky. Cena UČS za rok 2022 pro kolektiv překladatelů české a slovenské poezie do vietnamštiny navazuje na úspěch publikace *Sbírký české a slovenské poezie*, která získala výroční cenu UČS v roce 2017. Cena dokumentuje tvrdou práci a obětavost překladatelského kolektivu, jenž otevřel dveře vietnamské poezii k širokému spektru čtenářů jak v České republice, tak i na Slovensku. Cenou Unie českých spisovatelů za celoživotní dílo byl oceněn malíř, grafik a výtvarník (jevištní, filmový i televizní) i muzikant Vojtěch Kolařík. Autorka humoristického románu pro děti a mládež *Ali a kůň za milion miliónů*, knihu vydalo Nakladatelství Olympia jako jeden z titulů své nové edice v rámci programu „Vzděláním a sportem k sebevědomí“, přidá toto ocenění k řadě dalších, která za svou literární tvorbu již získala.

Ivan Černý, převzato z on line magazínu Dáma

Krajiny poezie

9. listopadu se uskutečnila v knihovně v Nové Rudě v Polsku vernisáž výstavy fotografií Věry Kopecké *Krajiny poezie* spojená s jejím autorským čtením. Autorku a přítomné přivítal ředitel knihovny. Výstavu navštívila také skupina účastníků Univerzity III. věku v Nové Rudě. Přítomné zaujaly fotografie i básně autorky, které přednesla v polském překladu Antonína Matuszkiewiczze, jenž autorku představil. Večer byl součástí Polsko-českých Dnů křesťanské kultury. Výstavu mohli shlédnout rovněž hosté benefice Antonína Matuszkiewiczze 12. prosince a návštěvníci knihovny do konce roku 2022.

Věra Kopecká

Noty a slova

Řekne-li se bar, každý si to spojí s posezením, popíjením (případně i pitím) a klábosením. Ovšem bar The Factory v Pardubicích je jiný. Je totiž hudební a jak napovídá titulke i literární, hlavně poetický. Dramaturg Pavel Jeffy Dufek se snaží spojovat hudbu a poezii. Vymyslel si projekt *Noty a slova* a jedno takové spojení se konalo 2. března. Hrála folková a folklórní kapela Trdlo a já jsem byl požádán o tu poetickou část. Domluvili jsme to s česko-francouzskou hráčkou na marimbu (a členkou pardubické komorní filharmonie, kde hraje na tympány) Cecile Boiffin na Laskavém večeru ve Slatiňanech (ty mimochodem trvají již plných dvacet let). Opět se potvrdilo tisíckrát již potvrzené, že hudba a poezie k sobě patří. Recitace básní s hudbou má úplně jiný náboj než prosté autorské čtení. Jen více takových barů a dramaturgů.

Zdeněk Jirásek

ČAJ 195 – prosinec 2022

Prosincové číslo uvádí vánoční báseň Jindry Lírové. Jeho obsah tvoří čtveřice adventních povídek: Jiřího Wilsona Němce – VÁNOČNÍ PES, Svatavy Mášové – AUSTRALSKÉ VÁNOCE, Miroslava Rezka – NA SVATÉHO JIŘÍ a Věry Vaďurové – VÁNOČNÍ DOBRODRUŽSTVÍ, a rozhovor s Oldřichem Suchoradským a jeho zápisem z rodinné kroniky. Tvorbu regionálních autorů zastupuje poezie Václava Teslíka „Nezbývá než se smát.“

ČAJ 196 – leden 2023

Připomíná 100 let od úmrtí Jaroslava Haška. Putování po stopách J. Haška začíná rozhovorem s Josefem Švejkem a návštěvou Lipnice a pokračuje charakteristikou a ukázkami z knížek, které souvisejí s Haškem nebo jeho postavami (MEDVĚDÍ TANEC Ireny Douskové, OD ŠVEJKA K TERAŽKYMU Ivo Pejčocha, HLAVA XXII Josepha Hellera a KAMENNÝ ŽABÁK (Báchořice) od Györgi SPIRÓ) nebo na Haškovo vyprávění navazují (ŠVEJK AFGHÁNSKÝM VETERÁNEM a ŠVEJKOVA MANŽELSKÁ ANABÁZE od Sigi Bigstaina). Na závěr uvádí V. Franc I. kapitolu ze své knihy Krása, která s tématem souvisí.

ČAJ 197 – únor 2023

Václav V. se věnuje v tomto čísle především německy psané literatuře. Vymenovává držitele Nobelovy ceny i jiné významné autory, rozsáhleji charakterizuje díla několika novějších z nich – Güntera Grasse, Friedricha Dürrenmatta a žijící autorky Elfride Jelinekové. Seznamuje nás i s dalšími autory a díly, která jej zaujala. Připomíná výročí Oty Filipa a Karla Klostermanna. Základnímu tématu je podřízen i rozhovor s učitelkou němčiny, autorkou a překladatelkou Ilonou Pluhařovou, jejíž krátkou povídku, vybudovanou na místopisných názvech Českého Ráje, si můžeme v závěru přečíst.

ČAJ 198 – březen 2023

připomíná výročí narození (20. 2. 1523) a význam Jana Blahoslava, biskupa Jednoty bratrské. Jiří Šandera v rozhovoru vzpomíná na 2. ročník Řehečské slepice. Čaj zveřejňuje pozvánku na další ročník Řehečské slepice a otiskuje báseň J. Šandery a povídku Lucie Martínkové z této soutěže.

Kobra č. 12 – prosinec 2022

je uvedena básně Dragy Zlatníkové ze sbírky Opožděná chůze k duze. V. Franc hodnotí uplynulý rok – publikace, autorská čtení, ocenění v soutěžích. Dále nás seznamuje s knihou Marka Epsteina Nerez, ČAJem č. 195, knihou Zlaty Zákoutské Kukátko do minula, návštěvou u J. Jindry u příležitosti jeho osmdesátin a s křtem knihy D. Beranové Straky v jičínské knihovně.

Silvestrovská příloha Kobry je vedena v humorném duchu, uvádí ji epigram Františka Uhra a báseň V. France. Mimo jiné obsahuje povídku Evy Černošové Interpretace literárního díla aneb vztah Jára Cimrmana a Českých Budějovic.

Kobra č. 1 – leden 2023

V úvodu je báseň Václava Teslíka a novoroční přání Teslíkových. V. Franc se vrací ke Křtu knihy Zpěv straky D. Beranové a informuje o její audio verzi, dále o obsahu ČAJe č. 196., knize Aimee Benderové Tvrdohlavá stvoření, uzávěrce Řehečské slepice, připomíná pořad ČT Tajemství života B. Němcové a jeho závěry a otiskuje informace F. Tylšara o připravovaném sborníku POEZIE 23. a podmínkách účasti v něm.

Kobra č. 2 – únor 2023

Úvodní báseň V. France je příspěvkem k výročí Jaroslava Haška. Dále číslo obsahuje ohlédnutí za 2. sjezdem Asociace spisovatelů, oznámení o recenzi knížky Dany Beranové Zpěv straky, informaci o anketě Jivínský Štefan, o literární soutěži Mělnický Pegas, o obsahu Čaje 197 a Řehečské slepici 2023. V rubrice Řekni mi, co čteš se Václav V. věnuje knize Milana Duška Jak se život zamotá a knize Zlaty Zákoutské Kukátko do minula. V závěru je báseň V. Miškaříkové Můj život se Slepici a fotografie Ivy Tajovské a Václava France z Letního jarmarku knihovny Václava Čtvrťka v Jičíně.

Kobra č. 3 – březen 2023

V úvodu otiskuje citát Dragy Zlatníkové jenž uvádí báseň P. Veselého Lest. V. Franc se zamýšlí nad kritikou udělení lit. ceny Kateřině Tučkové za román Bílá Voda i nad prací literárních porot a oceňováním literárních děl vůbec. Informuje o sborníku soutěže O knihovnickou sovu a povídce V. France v ní, o vyhlášení výsledků ankety Jivínský Štefan a o oceněných autorech a organizátorech kultury, o obsahu březnového čísla Čaje. Přináší zprávu o soutěži seniorů Polabská vrba a v rubrice Řekni mi, co čteš nás seznamuje Václav s knihou Pošetilá družička Idy Simonsové a s knihou Ali a kůň za milion milionů od Marcelly Marboe. V závěru pak je ohlédnutí za činností Jana Koláře, mnohaletého organizátora kultury, který 10. února zemřel.

JMB Newsletter 266 – prosinec 2022

obsahuje titulní obraz od JMB s názvem *Boháčův dům*, vzpomínku na řezbáře Zdeňka Jenčovského, který by tento měsíc oslavil 90 let, oznámení o Sborníku SVČS s názvem *Zítřka opět vyjde slunce*, jubileu (70 let) fotografa Vl. Provazníka, 3. pokračování DDPU výtvarníka Z. Rosáka a rubriku „Škvíkovník“ s aforismy spisovatele Františka Uhra.

JMB Newsletter 067 – únor 2023

obsahuje titulní obraz od JMB s názvem „Skály“. Hlavním mottem bulletinu je jubileum akad. sochaře **Zdeňka Rosáka** z Chocně, jeho krátké CV, obrazy

a fotografie výtvarníka za posledních 18 let, jeho úvahu „DDPU“ na téma Design. Přináší také komentovanou prohlídku výstavy malíře V. Macháně v Litomyšli, vzpomínku na výtvarníka S. Böhma z Krnova a pozvánka na jeho výstavu v Edel galerii. V rubrice „Škvírovník“ aforismy Františka Uhra.

SBORNÍK

STŘEDISKA VÝCHODOČESKÝCH SPISOVATELŮ 2023

I letos chystáme vydání sborníku, tentokrát s názvem **NA HRANĚ**. Co si kdo pod tímto názvem představíte, je už na vás.

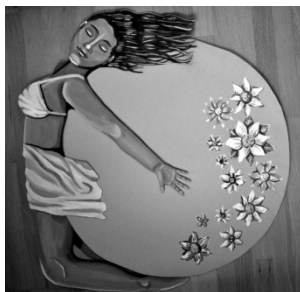
Editorkou sborníku bude V. Kopecká. Příspěvky je třeba poslat na e-mail kopecka.vera@volny.cz do 15. června 2023. Rozsah příspěvků: Poezie (3-5 normostran – 1800 znaků na stránku). Próza maximálně 8 normostran. K příspěvku je třeba připojit medailonek autora, ne delší než 10 řádků (editor může zkrátit).

ODCHÁZEJÍ

1. 1. 2023 zemřela ve věku 82 let naše bývalá členka paní Alžběta Hubálková. Byla členkou oblasti Orlicko, nejednou publikovala v Kruhu své povídky. V roce 2019 požádala o ukončení členství ve Středisku ze zdravotních důvodů. Už jenom s lítostí vzpomínáme.

POZNÁMKA REDAKCE ZÁVĚREM

Obsah Kruhu, milí členové Střediska a čtenáři, závisí na vás.
**PIŠTE, INFORMUJTE A POSÍLEJTE SVÉ PŘÍSPĚVKY
DO NAŠÍ REDAKCE.**

Iva Polášková, 1. místo, IV. kategorie, Pardubické střípky

OBSAH

Věra Kopecká, ze sbírky Malý herbář poezie	
BLAHOPŘEJEME K JUBILEU Jiřině Valachovičové	3
Jiřina Valachovičová, Tady Akrobat	3
Jiřina Valachovičová, Pánská jízda	5
BLAHOPŘEJEME K JUBILEU Janě Wienerové	6
Jana Wienerová, Pod démantovou klenbou	7
LITERÁRNÍ ČÁST	12
Jana Burčíková, Pátek odpoledne	12
Pavel Frydrych, Miláno kraulem	16
Zdeněk Jirásek, Tak to chodí Alena Kordíková, Metamorfoza, Jdu	17
František Uher, Událost, na kterou se zapomnělo	18
Marta Urbanová, Haiku Luboš Zelený, Ženy hledající krásu	19
HOST KRUHU Zofia Mirska – verše	20
PARDUBICKÉ STŘÍPKY 2022 – výsledková listina	21
Angora a mizející šperky, Lenka Drabinová	23
Pořád dokola, Ema Weidlichová	26
Uvěříš?, Ivan Tišl	27
Každodenní rutina, Dan Dvořák	29
Pořád dokola, Dita Nosálová	29
Nádherný koloběh, Jáchym Chadima	32
Začarovaný kruh, Jakub Lustig	33
Severní summit, Jáchym Tengler	39
Proměna starého, opuštěného srdce, Aneta Kastnerová	43
NOVÉ KNIHY VE STŘEDISKU	45
OHLASY A RECENZE	45
Marboe – do třetice všeho dobrého, Ivan Černý	45
Z nových knih, František Uher	46
ZPRÁVY Z OBLASTÍ	47
Mobelova cena 2021, m. v.	47
Příjemný poetický večer, m. v.	47
Východočeský literární salon, Iva Tajovská	48
Básníci bez hranic, Věra Kopecká	49
Velký spisovatelský svátek, Ivan Černý	49
Krajiny poezie, Věra Kopecká	51
Noty a slova, Zdeněk Jirásek	51
ČAJ 195, prosinec 2022 – Čaj 198, březen 2023	52
Kobra č. 12, prosinec 2022 – Kobra č. 3, březen 2023	52
JMB Newsletter 266, prosinec 2022 – JMB Newsletter 267, únor 2023	53
SBORNÍK střediska východočeských spisovatelů 2023	54
ODCHÁZEJÍ	54
POZNÁMKA REDAKCE ZÁVĚREM	54

KRUH, bulletin Střediska východočeských spisovatelů, z. s.

Ročník XIX. – číslo 71 – duben 2023

Odpovědní redaktori:

Věra Kopecká, Jana Burčíková, Kateřina Hájková

Obálka: Jiří Hrabinec, Věra Kopecká

Příspěvky do Kruhu 72 zasílejte na adresu:

Věra Kopecká, Křínice 8, 550 01 Broumov (poezie)

e-mail: kopecka.vera@volny.cz

Jana Burčíková, Nové Město nad Metují, Dukelská 484. 549 01

e-mail: janinamater@seznam.cz

Kateřina Hájková, Písečník 1579, 562 01 Ústí nad Orlicí

e-mail: katerina.hajkova.229@seznam.cz

Václav Franc, K Hájků 1724, 500 03 Nová Paka (próza),

e-mail: franczub@seznam.cz

Rudolf Beran, Brněnská 761, 569 43 Jevíčko (publicistika)

e-mail: bufallo@seznam.cz

Uzávěrka příspěvků pro Kruh č. 72: 31. 5. 2023

Zveřejněné práce nejsou upravovány bez dohody s autorem.

Číslo vyšlo z předplatného členů a knihoven, které bulletin odebírají.

Tisk: Centrum služeb Broumov, s. r. o.